

Türkiye'nin Afet Yönetimi Politikasını Yasal ve İdari Normlar Üzerinden Okumak

Examining Türkiye's Disaster Management Policies through Legal and Administrative Norms

Mustafa ARSLAN¹

Journal of Civilization Studies
Volume 8, Issue 1, pp. 41-67
2023
DOI: 10.52539/mad.1403458
Received: 11 December 2023
Accepted: 24 December 2023
© The Author(s) 2023
For reprints and permissions:
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/mad>

Özet

Bu araştırmada, yasal ve idari normlar üzerinden Türkiye'nin afet yönetimine ilişkin politikalarının 'önleme, müdahale etme ve iyileştirme' politikaları kapsamında ortaya konması ve gelişme açık yönlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden sistematik dokümantasyon analizi kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamı 27.10.2023 tarihi itibarıyla yürürlükte olan Anayasa, yasalar, cumhurbaşkanlığı kararnameleri, yönetmelikler ve cumhurbaşkanlığı genelgeleriyle sınırlı tutulmuştur. Araştırma kapsamındaki mevzuat MAXQDA ve MS EXCELL yazılımları kullanılarak kodlanmış ve analize tabi tutulmuştur. Araştırma kapsamında "Mevzuatın Spesifik Olması veya Genelliği", "Yönetmelik Etki Alanı", "Mevzuatın Yürütücüsü", "Mevzuatın Yürürlük Yılı", "Hizmet Alanı" ve "Zamansal Çözümlemesi" temaları altında dağılım gösteren kod ve alt kodlar kullanılmıştır. Ulusal literatürde deprem mevzuatını bir bütün halinde sistematik analize tabi tutarak inceleyen çalışmaya rastlanmamıştır. Araştırmanın bu yönüyle literatüre katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Araştırmada (1) Mevzuat hükümlerinin yayım tarihlerinin doğal afetlerin hemen sonrası döneme rastladığı; (2) Yönetmelik dışındaki normlar ulusal düzeyde düzenleme sağlarken yönetmeliklerin % 15 düzeyinde yerel ve bölgesel düzenleme de getirdiği; (3) Düzenlemelerin konularının mali hizmetler, imara ilişkin hususlar, hukuk hizmetleri, arama kurtarma hizmetleri ve eğitim hizmetleri üzerinde yoğunlaştığı; (4) Yaklaşık % 90'lık kısmın genel hükümler içerdiği ancak % 10'luk oranın ise spesifik bir afet olayını konu aldığı; (5) Önlemeye dönük normların müdahaleye ve iyileştirmeye dönük normlarla karşılaştırıldığında düşük oranda kaldığı bulgularına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Afet, Doğal afet, Afet yönetim, Sistematik Dokümantasyon İncelemesi

Abstract

In this research, we aimed to reveal Turkey's disaster management policies in terms of preventive, interventional and remedial aspects through analyzing the legal and administrative norms and to identify areas that are open to improvement. In the research, we used systematic documentation analysis, one of the qualitative research methods. We limited the scope of the research to the Constitution, laws, presidential decrees, regulations and presidential circulars in force as of 27.09.2023. The legislation within the scope of the research was coded and analyzed using MAXQDA and MS EXCELL software. Within the scope of the research, codes and sub-codes distributed under the themes of "Scope of the Legislation", "Area of Effect of the Legislation", "Executor of the Legislation", "Year of Enforcement of the Legislation", "Service Area" and "Temporal Analysis" were used. Based on our extensive investigation, we have not found any papers in the national literature that comprehensively analyze earthquake laws through systematic review. We believe that the research will make a valuable contribution to the existing literature in this particular area. In the research we find that (1) The publication dates of the provisions of the legislation coincided with the period immediately after natural disasters; (2) While norms other than regulations provide effects at the national level, however, 15% regulations impose local and regional level effects; (3) The subjects of the norms focus on financial services, zoning-related issues, judicial services, search and rescue services and education services; (4) Approximately 90% of the norms contains general provisions, however, 10% deals with a specific disaster event; (5) Prevention-oriented norms remained at a very low rate compared to intervention and improvement-oriented norms.

Key Words: Earthquake, Disaster, Natural disaster, Disaster management, Systematic Documentation Review

¹ Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü, e-mail: m.arslan@nevsehir.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3259-1012

GİRİŞ

Türkiye'nin üzerinde konuşlu olduğu Anadolu Levhası, dünyanın önemli deprem kuşaklarından biri olan Alp-Himalaya kuşağı üzerinde yer almaktadır. Afrika ve Arabistan Levhalarının Kuzey yönlü baskılaması, Anadolu Levhasını Batı yönünde hareket etmeye zorlamaktadır. Baskılamaya bağlı olarak Anadolu yarımadasında Hatay'dan başlayıp Van'a kadar uzanan Doğu Anadolu Fay Hattı ile Marmara Denizinden başlayıp Bingöl ve Muş'ta Doğu Anadolu Fay Hattı ile birleşen Kuzey Anadolu Fay Hattında kırılmalar gerçekleşmektedir. Anadolu Levhasının Batı yönlü hareketine Avrasya Levhası tarafından yöneltilen direnç ise Ege Bölgesi'nde yer alan fay hatlarını harekete geçirmektedir. Karmaşık jeolojik yapısı ve jeodinamik konumu nedeniyle bu üç diri fay hattı üzerinde yıkıcı depremler yaşanmaktadır.

Sahip olduğu bu dezavantajlı durum Türkiye'yi etkin afet yönetimi politikaları tasarlamaya ve bu politikaları hayata geçirmeye zorlamaktadır. Bu bağlamda, Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar geçen süre içerisinde söz konusu politikalar doğrultusunda devlet örgütlenmesi içerisinde yetkili ve sorumlu kurumlar oluşturulmuş, ihtiyaç duyulan alanlarda yasal ve idari düzenlemelere gidilmiştir. Ancak 7,9 şiddetindeki 1939 Erzincan Depremi'nde 32.968; 7 şiddetindeki 1942 Erbaa Depreminde 3.000; 7,2 şiddetindeki 1943 Lâdik Depreminde 4.000; 7,2 şiddetindeki 1944 Gerede-Çerkeş Depreminde 3.959; 6,9 şiddetindeki 1966 Varto Depreminde 2.396; 7,2 şiddetindeki 1970 Gediz Depreminde 1.086; 6,6 şiddetindeki 1975 Lice Depreminde 2.385; 7,5 şiddetindeki 1976 Muradiye Depreminde 3.840; 6,9 şiddetindeki 1983 Erzurum-Kars Depremlerinde 1.155; 1999'da Gölcük'te yaşanan 7,8 şiddetindeki depremde ve Düzce'de yaşanan 7,5 şiddetindeki depremlerde toplam 18.243; 2023'te Pazarcık (7,7 şiddetinde) ve Elbistan merkezli (7,6 şiddetinde) toplam 11 ili etkileyen depremlerde resmi rakamlara göre 50.783 can kaybı yaşanmıştır. Bu kayıplar afet yönetimi konusunda Türkiye'nin uygulamaya koyduğu başta önleyici nitelikli olanlar olmak üzere, müdahale ve iyileştirmeye yönelik politikaların etkin sonuçlar yaratmadığını göstermektedir. Deprem afetlerinin farklı hükümetlerin dönemlerinde yaşanmış olması ise afet yönetimi sorunun hükümetler ötesi kronik bir yönetim sorunu halini aldığını göstermektedir.

Afet ve afet yönetimi Türkiye'de hem sosyal bilimciler hem de fen bilimciler tarafından yoğun biçimde araştırılan konulardır. Toplam 31 üniversitede afet yönetimi alanında araştırma merkezleri ve enstitüler kurulmuş durumdadır. Ancak, Türkiye'de üniversiteler ile kamu sektörü alanındaki kopukluğun etkileri bu alanda da görülmekte olup bilimsel araştırmalar neticesinde elde edilen bulguların politika yapım uygulama süreçlerine yeterli düzeyde yansıtılmadığı söylenebilir.

Deprem, yeri konusunda isabetli tahminler yapabilmenin mümkün olduğu ancak mevcut teknolojik olanaklarla zamanlamasının saptanamadığı bir doğal afet türüdür. Bu nedenle, özellikle bilinen aktif fay hatları üzerinde ve yakınında bulunan yerleşim yerlerinde her an hazırlıklı olmayı gerektirir. Bazen Gölcük ve Düzce depremlerinde olduğu gibi dar bir bölgeyi etkilerken bazen Pazarcık ve Elbistan merkezli depremlerde olduğu gibi geniş bir alanı etkileyebilmektedir. Şiddeti ve yüzeye olan yakınlığı yanında etki alanının genişliği depremin yıkım derecesini artırmaktadır. Gelişmiş toplumlarda deprem öncesi tedbirler üzerinde durularak, depreme hazırlık düzeyi yükseltilmekte ve yıkımın şiddeti azaltılmaktayken, gelişmemiş veya gelişmekte olan toplumlarda afet sonrası tedbirlere ve yıkımın yaralarını sarmaya odaklanılmaktadır.

Bu bağlamda, bu araştırmada deprem özelinde Türkiye'nin afet yönetim politikalarının değişim seyrini ve odak noktalarını yasal ve idari mevzuat üzerinden analiz etmek amaçlandı. Bu amaca dönük olarak çalışmanın başlıca araştırma sorusu "*Türkiye'nin deprem merkezli afet yönetimi politikası zaman içerisinde nasıl bir değişim göstermiştir?*" biçiminde belirlendi ve bu ana soruya açıklık getirecek alt sorular geliştirildi.

Araştırmada incelenen mevzuat metinleri, Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi'nde (CMBS), metnin genelinde "afet" ve "deprem" terimlerini içeren mevzuat metinlerini filtreleyerek elde edildi. Belirlenen mevzuat metinleri MAXQDA nitel veri analiz programı kullanılarak kodlandı ve analiz edildi. Araştırma; (1) Mevzuatın Spesifik veya Genelliği (*Somut anlamda belirli bir deprem olayını mı yoksa soyut olarak tüm deprem olaylarını mı konu aldığı*); (2) Yönetmelik Etki Alanı (*Yönetmeliğin Devlet tüzel kişiliği tarafından mı yoksa bir diğer kamu tüzel kişileri tarafından mı çıkarıldığı*); (3) Mevzuatın Yürütücüsü (*Mevzuatta yer alan hükümleri yürütmekle kimin yükümlü olduğu*); (4) Mevzuatın Yürürlük Yılı (*Mevzuatın ne zaman yürürlüğe girdiği*); (5) Mevzuatın Hizmet Alanı (*Mevzuatın hangi kamu hizmetini düzenlediği*); (6) Zamansal Çözümleme (*Mevzuatın deprem afetinin hangi anına düzenleme getirdiği*) biçiminde toplam altı tema ve bu temalar altında dağılım gösteren kod ve alt kodlarla kodlandı.

Araştırmaı afet ve afet yönetimi kavramlarına yer verilen kavramsal çerçeve; araştırma soruları ve araştırma verileri ile tarama-kodlama, geçerlik-güvenirlik olgularına yer verilen yöntem; analiz ve bulgulara yer verilen verilerin analizi ve bulgular başlıklarıyla; bulguların tartışıldığı bulgular ve tartışma başlıkları olacak biçimde tasarlandı.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Birleşmiş Milletler İnsani Yardım Örgütü afeti “*İnsanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal yaşamı ve insan faaliyetlerini durdurarak veya kesintiye uğratarak toplulukları etkileyen ve etkilenen topluluğun kendi imkân ve kaynaklarını kullanarak üstesinden gelemeyeceği doğal, teknolojik veya insan kökenli olayların doğurduğu sonuçlardır.*” biçiminde tanımlamıştır (Ergünay, 2005: 10-11). Birleşmiş Milletler Afet Risklerini Azaltma Ofisi ise (United Nation Office for Disaster Risk Reduction [UNDRR], 2023) afeti “*Bir toplumun veya topluluğun yaşamsal, yapısal, ekonomik ve çevresel unsurlardan en az bir tanesinde kayıplar doğuran, normal yaşantısını ve eylemlerini durduran veya kesintiye uğratan, savunmasız bırakan tehlikeli olaylardır.*” şeklinde tanımlamaktadır. Türk Dil Kurumu Sözlüğünde (2023) “*Çeşitli doğa olaylarının sebep olduğu yıkım.*” olarak tanımlamaktadır. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı’nın (AFAD) hazırlamış olduğu Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğünde afet, “*Toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olay. Afet, bir olayın kendisi değil, doğurduğu sonuçtur*” olarak tanımlanmıştır (AFAD, 2023a). 5902 sayılı kanunda ise afet: “*Toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan doğal, teknolojik veya insan kaynaklı olaylar*” (Md. 2/b) olarak tanımlanmıştır.

Afet kavramı, bilimsel çalışmalarda da tanımlanmıştır. Afet, bir topluluğun veya toplumun bütününe ciddi tehlike, yaralanma ve yıkım yaşadığı ve paylaştığı veya toplumun sosyal yapısının ve temel işlevlerinin bozulduğu, belirli bir zaman ve mekânda yoğunlaşan bir olaydır (Kumar, 1997). Afetler yaşandıkları bölgelerde kontrol edilemeyen sonuçlar doğururlar ve yaşandıkları yerin etrafında da tehlike yaratırlar (Yılmaz, 2004: 2-3). Toplum yaşamında ekonomik, toplumsal ve çevresel kayıplar yaratarak insan yaşamını durdurur veya kesintiye uğratırlar ve yarattıkları sonuçların bertaraf edilmesinde mahalli olanaklar yetersiz gelir (Kadıoğlu ve Özdamar, 2008: 2).

Afetler kendilerini ortaya çıkaran faktörün türüne göre doğal ve insan kaynaklı olmak üzere bazı sınıflandırmalara tabi tutulurlar (Yavaş, 2005: 14; AFAD, 2023a). Doğal afetlerden deprem, yanardağ patlaması gibi bir kısmının meydana gelmesinde herhangi bir insan davranışının doğrudan bir etkisi gözlenmezken, toprak kayması, sel, kuraklık gibi afetlerde gerek tabiata zarar verilmesiyle gerekse maden ocakları açmak, nehir yataklarını değiştirmek, daraltmak, barajlar inşa etmek gibi müdahalelerle, tabiatın statik dengelerine insanoğlu müdahale edebilmekte ve tabii bir olay insan müdahalesiyle afete dönüşebilmektedir. Bunun yanında bir diğer afet türü ise nükleer santral patlaması, anız yakma veya mangal yakma gibi eylemlere bağlı olarak, tabii olaylardan bağımsız olarak, doğrudan insan davranışından kaynaklı olarak ortaya çıkan ve doğal afetler kadar yıkıcı sonuçlar yaratabilen tabi olmayan afettir. Doğal afetler şiddetli soğuklar, kuraklık, kıtlık gibi yavaş gelişen doğal afetler ile deprem, seller, su taşkınları, toprak kaymaları, kaya düşmeleri, çığ, fırtınalar, hortumlar, volkanlar ve yangınlar gibi ani gelişen doğal afetlerden oluşur. İnsan kaynaklı afetler ise nükleer, biyolojik, kimyasal kazalar; taşımacılık kazaları; endüstriyel kazalar; aşırı kalabalıktan meydana gelen kazalar ve göçmenler ve yerlerinden edilenler kaynaklı afetlerden oluşur (AFAD, 2023b).

Afet yönetimi ise AFAD sözlüğünde (2023a), “*Afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılması, afet sonucunu doğuran olaylara zamanında, hızlı ve etkili olarak müdahale edilmesi ve afetten etkilenen topluluklar için daha güvenli ve gelişmiş yeni bir yaşam çevresi oluşturulabilmesi için toplumca yapılması gereken topyekûn bir mücadele süreci*” olarak tasvir edilmektedir. Kavram, aynı sözlükte “*Afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılması amacıyla, afet öncesi, sırası ve sonrasında alınması gereken önlemler ve yapılması gereken çalışmaların planlanması, yönlendirilmesi, koordine edilmesi, desteklenmesi ve etkin olarak uygulanabilmesi için toplumun tüm kurum ve kuruluşlarıyla, imkân ve kaynaklarının belirlenen stratejik hedefler ve öncelikler doğrultusunda kullanılmasını gerektiren, çok yönlü, çok disiplinli ve çok aktörlü, dinamik ve karmaşık bir yönetim sürecidir.*” biçiminde de tanımlanmaktadır.

Afet yönetimi öncelikle önleme, etkiyi hafifletme ve hazırlıklı olmayı içerir. Önleme çabalarının yeni risklerin yaratılmasını ve mevcut risklerin şiddetlenmesini hesaba katması gerekir. Azaltma için hem yapısal hem de yapısal olmayan önlemlerin dikkate alınması gerekir. Hazırlık, müdahale, yardım, kurtarma ve yeniden yapılanma aşamalarından oluşur (Sehra ve Punia, 2019). Afet yönetiminde en önemli husus, otoritenin felaketi “kabullenmesi” konusundaki istekliliği ve bu kabullenmenin zamanlamasıdır (Kumar, 1997). Afet yönetiminin etkinliği, bir devlet politikası oluşturulmasına ve afet yönetimi kültürünün toplum tarafından içselleştirilmesine bağlıdır. (Akdağ, 2002: 101). Doğal afetlerin görülme sıklığının ve etkisinin azaltılması için yaygın eğitime, iyi yetişmiş teknik insan gücüne, ileri teknolojiye ve yeterli araç ve kaynaklara ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca okul ve üniversite müfredatlarında afet yönetimi derslerine yer verilmeli ve kamuoyunu bilinçlendirmeye yönelik çeşitli programlar başlatılmalıdır. Risk haritalandırması, güvenlik açığı değerlendirmesi ve risk analizi sistemleri de geliştirilmelidir. Bütün bunlar için güçlü bir siyasi kararlılığa, etkin politika oluşturulmasına ve uygulanmasına ihtiyaç vardır (Chhetri, 2001).

Afet yönetimine hakim olan güncel düşünce, önleyici tedbirlerle riski minimize etmeye dönük risk yönetimi; afet anında ve sonrasında iletişim ve koordinasyona dayalı kriz yönetimi uygulamalarını hayata geçirebilmektir (Tokmak, 2012: 1). İletişim, ulaştırma ve bilgi-işlem teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte afet yönetiminde de yeni bir yaklaşım olarak bütünleşik afet yönetimi (BAY) yaklaşımı geliştirilmiştir. BAY’da modern afet yönetiminde kullanılan bilgiler yanında risk faktörlerine ilişkin bilgiler de sisteme aktarılır. Mobil cihazlar vasıtasıyla afet bölgesinden aktarılan verilerin, afet koordinasyon merkezlerince işlenmesiyle, lojistik merkezlerinde toplanan envanter verileri doğrultusunda, ihtiyaçlar en yakın noktalardan temin edilir (Macit 2018). Afet bölgelerinde talep edilen ihtiyaçlar merkezde derlenen veriler ışığında karar destek veya bilgi sistemleri vasıtasıyla ihtiyaç yerlerine ulaştırılır (Macit, 2019).

Bütünleşik afet yönetim modelini Türkiye’de uygulamaya geçirmeye yönelik çabalar görülmekle birlikte, deprem yönetim politikasının, afet sonrasında alınan etkiyi azaltıcı tedbirlerden ibaret olduğu; hükümet politikalarının önleyici politikalar geliştirmekten çok afet yıkımını kabullenerek, afet sonrası müdahalelere dönük şekillendiği; toplumda ise afet yönetimi kültürünün kaderci bir anlayışla ve tamamen devlet aygıtına teslimiyet biçiminde şekillendiği görülmektedir.

2. YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı yasal ve idari normlar üzerinden Türkiye’nin afet yönetimine ilişkin politikalarını önleyici, müdahaleye dönük ve iyileştirici yönlerden ortaya koymak ve gelişime açık yönleri belirlemektir. Sistematik dokümantasyon incelemesinde (1) Araştırma sorularının formülasyonu; (2) Öncül araştırmaların kapsamlı bir incelemesi; (3) Araştırma kapsamına alınan mevzuatın nitel değerlendirilmesi ve konuyla ilişkisi olmayan mevzuatın kapsam dışına çıkarılması; (4) Araştırma sonuçlarının sentezlenmesi; (5) Sonuçların analizi ve bulguların raporlanması adımları takip edilmektedir (Pai vd., 2004). Buradan hareketle ilk adımda aşağıdaki araştırma soruları belirlenmiştir;

A.S. 1: Türkiye’de afet yönetimi normları yıllar içerisinde nasıl bir değişim sergilemektedir?

A.S. 2: Afet yönetimine dair idari normların merkezi yönetim ve yerel yönetimler arasındaki dağılımı nasıldır?

A.S. 3: Afet yönetimi normlarının kamu hizmetleri arasındaki dağılımı nasıldır?

A.S. 4: Afet yönetimi normlarının soyut veya somut bir deprem afetine yönelik dağılımı nasıldır?

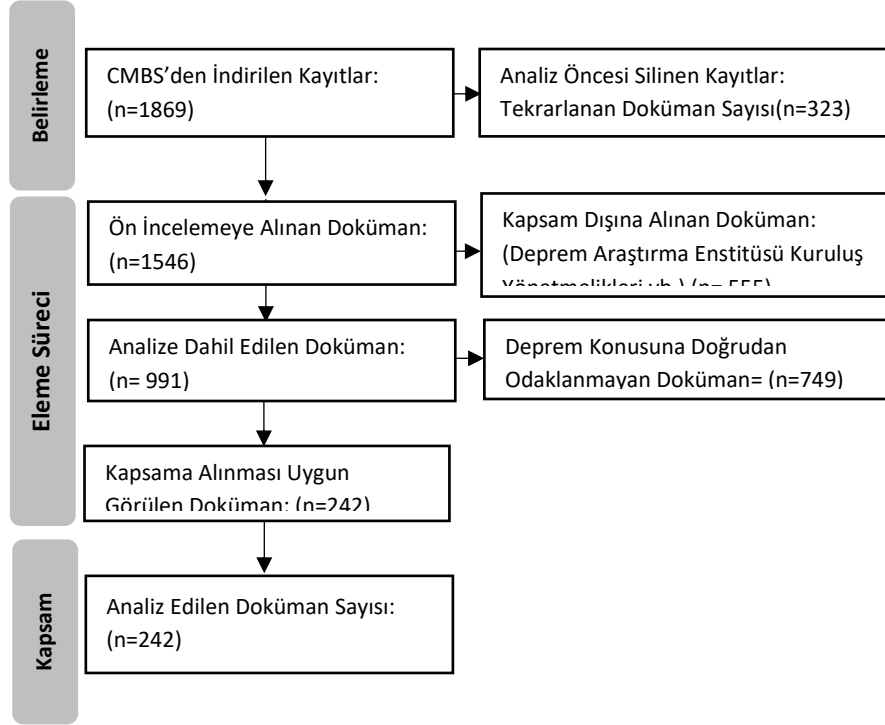
A.S. 5: Afet yönetimi normlarının sorumlu yürütücüleri bakımından dağılımı nasıldır?

A.S. 6: Türkiye’de afet yönetimi normlarının afet süreçleri arasında dağılımı nasıldır?

İkinci olarak alan-yazında benzer alanda yapılmış bilimsel araştırmalar ve kurumsal raporlar incelenmiştir. CMBS’de “afet” ve “deprem” araştırma terimleri girilerek; başlık veya metin kısmında bu terimleri içeren 116 kanun, 4 kanun hükmünde kararname (KHK), 5 Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (CBK), 88 yönetmelik, 25 Bakanlar Kurulu/Cumhurbaşkanı (BK/CB) Kararı, 2 cumhurbaşkanlığı genelgesi analizlere dahil edilmiştir. Üçüncü adımda araştırma sorularına paralel olarak tema, kod ve alt kodları belirlenmiştir. Dokümanların kodlanması sürecinde kod ve alt kodlarda revizyona gidilerek yeni kodlar belirlenmiştir. Dördüncü adımda ise tema kod ve alt kodlara ilişkin frekans analizi, kodlar arası ilişki analizi ve mevzuat türlerinin karşılaştırılması analizleri gerçekleştirilmiştir. Son olarak analiz sonuçlarından bulgulara ulaşılmış ve bulgular raporlanmıştır.

a. Veri Derleme ve Kapsam Belirleme Kriteri

Araştırmanın veri kaynakları CMBS’de yer alan kamu erişimine açık mevzuat dokümanlarıdır. Başlık ve metin içeriğinde “afet” veya “deprem” terimlerinin yer aldığı mevzuat dokümanları analizlere dahil edilmiştir. Araştırma deprem afetiyle sınırlandırılmış olup diğer doğal ve doğal olmayan afetler kapsam dışında tutulmuştur.

şekil 1. Araştırma dokümanlarını belirlemeye dönük akış diyagramı

b. Tarama Yöntemi

şekil 1’de yer alan akış diyagramındaki adımları takip edilerek Anayasa, yasa, KHK, CBK, yönetmelik ve BK/CB Kararlarından oluşan toplam 242 mevzuat dokümanı araştırmaya dahil edilmiştir. CMBS’den yapılan filtreleme sonucunda 1869 doküman, “afet” ve “deprem” terimleri tüm doküman metninde araştırılarak indirilmiş, 323 doküman mükerrer indirildiği için silinmiştir. Ön incelemeye alınan 1546 belgenin 555’i deprem/afet araştırma enstitüsü kuruluş yönetmeliği olmaları, kıyafet gibi içinde afet kelimesini barındıran kavramlar olması gibi gerekçelerle araştırma kapsamı dışına çıkarılmıştır. Kalan 991 dokümanın 749 adedi doğal veya doğal olmayan nükleer sızıntı, maden kazası, sel vb. afetleri konu alıp doğrudan deprem konusunu ele almadıkları için kapsam dışına alınmış ve 242 mevzuat dokümanı analiz edilerek araştırma kapsamı tamamlanmıştır.

Depremin yıkımlarını azaltmaya, arama kurtarma faaliyetlerini yönetmeye ve iyileştirici tedbirleri almaya dönük Türk hukuk sisteminde var olan mevzuat hükümlerinin değişim trendini ortaya koymak amacıyla kapsamlı bir sistematik dokümantasyon incelemesi yapıldı. Bu incelemeyi gerçekleştirirken Sistematik Literatür Taraması (SLT) metodolojisinden faydalandı. SLT, literatürde belirli bir alanda yayımlanmış çalışmaları analiz ederek literatürde yaşanan trendi, bulguları ve yeterince araştırılmayan hususları ortaya çıkmayı amaçlayan bir araştırma yöntemidir. SLT öncül araştırmalara odaklanan ve sentezleyen yapılandırılmış bir tekniktir (Bishu ve Alkadry, 2017; Pai vd., 2004). Bu araştırmada SLT’de kullanılan metodoloji mevzuat metinlerine uyarlanmıştır.

Nitel metodolojinin kullanıldığı bu araştırmada dokümanlar içerik analizine tabi tutuldu. İçerik analizi metinlerden tekrarlanabilir ve geçerli çıkarımlar yapmaya yönelik bir araştırma tekniğidir (Krippendorff, 2004). Esnek bir yöntemdir ve bu esneklik onu kullanılabilir kılmaktadır ancak kesin bir

tanım ve prosedürlerin olmayışı bu metodolojinin uygulanmasını potansiyel olarak sınırlamaktadır (Tesch, 1990).

c. Kodlama Yöntemi

Seçili dokümanlarda şu prosedürü izleyerek tema, kod ve alt kodlar belirlendi ve kodlamalar gerçekleştirildi; (1) Kategoriler (temalar) belirlendi. (2) Temalar tanımlandı. (3) Kapsama dahil edilen dokümanlar, belirlenen tema ve kodlar doğrultusunda sistematik analize tabi tutuldu. Kodlama ve analizlerde MAXQDA ve MS Excel yazılımları kullanıldı.

Araştırmada belirlenen kodların tanım ve açıklamaları aşağıda verilmiştir;

Yıl: Mevzuat maddesinin yürürlüğe girdiği ya da değiştiği yıldır.

Mevzuatın Spesifik veya Genel Olması: Mevzuatın belirli bir deprem olayına ilişkin mi yoksa genel geçerli bir düzenleme mi olduğunu ifade eder.

Yönetmelik Etki Alanı: Yönetmeliğin Devlet tüzel kişiliği tarafından mı yoksa diğer bir kamu hukuku tüzel kişisi tarafından mı çıkarıldığını gösterir.

Kamu Hizmet Alanı: Analiz edilen mevzuat hükmünün hangi kamu hizmeti alanına ilişkin olduğunu gösterir.

Zamansal Çözümleme: Analiz edilen mevzuat hükmünün deprem olayının yıkımını önleme (azaltma), depremin hemen sonrası müdahale ve müteakip zaman diliminde iyileştirme amaçlarından hangisine dönük olduğunu ifade eder.

d. Ölçüm Standartları

İçerik analizi araştırmacının öznel değerlendirmeleriyle şekillenen ve hata yapmaya açık bir yöntemdir. Bu hatalar tesadüfi gerçekleşmez ise ve bir önyargıdan beslenirse araştırmanın objektifliği zarar görür. Güvenirlik ve geçerlik bu olumsuz durumu önlemeye yönelik iki araçtır.

(1) Güvenirlik

Çok yazarlı nitel araştırmalarda kodlamaları karşılaştırmak araştırmanın güvenilirliğini artırmanın bir yoludur. Kodlayıcılar arası uzlaşa adı verilen bu yöntem nitel araştırmalarda en yaygın kullanılan güvenilirlik ölçüm aracıdır (Creswell, 2013; Silverman, 2005). Ancak tek yazarlı araştırmalar karşılaştırma olanağından yoksun olup bu araştırmalarda ise güvenilirliği artırmanın yolu, makul bir süre geçtikten sonra tüm kodlamaları tekrar yapmaktır. İlk ve ikinci kodlamalar arasında farklılık tespit edildiğinde bu farklılıktan kaynaklı hatanın giderilmesine dayanan bir yöntemdir. Bu araştırmada ilk kodlamadan yaklaşık bir ay süre geçtikten sonra dokümanlar tekrar kodlandı ve farklılıklar tespit edilerek hatalı kodlamalar düzeltildi.

(2) Geçerlik

Nitel araştırmalarda kodlama hatalarını ortadan kaldırmanın araçlarından bir diğeri geçerliktir. Geçerlik araştırmaya uzak olan herhangi bir kişinin kodlamaları yaptığında aynı ya da benzer sonuçlara ulaşmasını ifade eder. Creswell ve Miller (2000) nitel araştırmalarda kullanılacak 8 geçerlik stratejisi¹ ortaya koymuşlardır. Creswell'e (2013) göre bu 8 stratejiden en az ikisinin sağlanması nitel bir araştırmanın geçerliği için yeterli kabul edilebilir. Buradan hareketle bu araştırmada üçlü kestirme (*triangulation*) ve akran geri bildirim (*peer debriefing*) stratejileri kullanıldı. Kavramsal temelini askeri terminolojiden alan üçlü kestirme stratejisi doğrultusunda, konu hakkında daha önce yapılmış araştırmalarda kullanılan kod veya değişkenler ile kurumların araştırma raporlarında yer verdikleri kavramlardan faydalandı. Akran geri bildirim stratejisinde ise kamu yönetiminde doçent unvanına sahip bir akademisyenin kodları kontrol ederek yeniden değerlendirmesi sağlandı. İlgili akademisyenin görüşü doğrultusunda kodlar yeniden gözden geçirildi.

¹ Bu sekiz strateji: (1) Uzun süreli saha gözlemi veya katılım; (2) Üçlü kestirme; (3) Katılımcı kontrolü; (4) Denetçi kontrolü; (5) Araştırmacı geri dönüşü; (6) Akran geri bildirim; (7) İşbirliği (8) Tatmin edici ve zengin bir açıklama olarak sıralanmıştır.

3. VERİLERİN ANALİZİ VE BULGULAR

Dokümanların kodlanmasını müteakip gerçekleştirilen faaliyet, söz konusu kodların analiz edilmesidir. Bu doğrultuda öncelikle her bir tema altında yer verilen kod ve alt kodların frekans analizleri yapılmıştır. Frekans analiz tablolarında yer alan sütun ve satırlardaki simgeler Tablo 1’de açıklanmıştır.

Tablo 1. Tablolardaki terim ve işaretlerin formülasyon ve açıklamaları

F = İlgili kod veya alt kodla kodlanmış belge sayısı.

Kodlanmış = İlgili tema ile (kod + alt kod) kodlanmış toplam belge sayısı.

Kodlanmamış = İlgili tema ile (kod + alt kod) kodlanmamış toplam belge sayısı.

Analiz Edilmiş = Analiz Edilen Toplam belge sayısı

$$\% = \frac{\text{İlgili kodla kodlanan belge sayısı}}{\text{Analiz Edilen Doküman sayısı}}$$

$$\% (\text{Kodlanmış}) = \frac{\text{Temanın tüm alt kodlarıyla kodlanmış belge sayısı}}{\text{Analiz edilen belge sayısı}}$$

a. Yürürlük Yılı

Türkiye’de deprem olaylarına yönelik afet yönetimi politikasının, yaraları sarma maksatlı reaktif eyleme geçmeye odaklı olduğu görülmektedir. Mevzuatın yürürlüğe girdiği zamana yönelik Tablo 2’de verilen analiz sonuçları, düzenlemelerin 1940 yılında, yani Erzincan Depremi’nin hemen sonrasında, başladığını göstermektedir. 3773 sayılı yasayla Erzincan depreminden zarar gören afetzedelerin durumlarını iyileştirici tedbirler düzenlenirken bu yöntemin etkin bir çözüm yolu olmadığı görülmüş ve 4623 sayılı yasayla tüm yurt genelinde afet öncesi ve sonrasında alınacak tedbirler düzenlenmiştir (Yılmaz, 2003:75). Bu andan itibaren 1999 yılına kadar, 1982 yılındaki deprem afetini dolaylı yoldan ele alan istisnai durum hariç, deprem olaylarına ilişkin düzenlemelerde yatay bir eğilim görülmektedir. 1999 yılında ise yine Gölcük ve Düzce depremlerinin yaralarını sarmak amaçlı olarak pansuman niteliğinde reaktif düzenlemelere gidilmiştir. Bundan sonraki bir diğer trend ise 2004 ve 2005 yıllarında görülmektedir ve bu yükselişin ardındaki neden de 2003-2005 yılları arasında Bingöl ve civarında yaşanan depremlerin yarattığı hasarı gidermektir. Mevzuatın yürürlüğe girmesi bakımından dikkat çeken diğer dönemler ise 2012 ve 2023 yılları olup sırasıyla Van ve Kahramanmaraş merkezli depremlerin sonrasında alınan tedbirlere karşılık gelmektedir.

Tablo 2. Mevzuat yürürlük yılı frekans tablosu

YIL	Yasa		CBK		KHK		Yönetmelik		Genelge		BK/CB Kararı	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
1940	1	0,86										
1941	1	0,86										
1943	2	1,72										
1944	1	0,86										
1949	1	0,86										
1953	1	0,86										
1958	1	0,86										
1959	1	0,86										
1960	1	0,86										
1961	1	0,86					1	1,14				
1965	1	0,86										
1968	1	0,86					2	2,27				
1971	1	0,86										
1972	1	0,86					1	1,14				
1977	1	0,86										
1982	6	5,17					1	1,14				
1983	2	1,72										
1985	1	0,86					2	2,27				
1992	1	0,86					1	1,14				

1994	1	0,86										
1995	1	0,86										
1996					1	1,14						
1997	1	0,86										
1999	4	3,45		3	75	1	1,14					
2000	9	7,76										
2001	4	3,45										
2002	2	1,72				2	2,27					
2003	2	1,72				1	1,14					
2004	8	6,90				2	2,27					
2005	9	7,76				1	1,14					
2006	2	1,72				2	2,27					
2007	3	2,59				5	5,68					
2008	5	4,31				3	3,41					
2009	3	2,59				3	3,41					
2010	4	3,45				1	1,14					
2011	3	2,59		1	25	4	4,55					
2012	13	11,21				5	5,68	1	4			
2013	2	1,72				2	2,27					
2014	5	4,31				3	3,41					
2015						5	5,68					
2016	4	3,45				4	4,55					
2017	3	2,59				5	5,68					
2018	3	2,59	3	60		2	2,27					
2019	3	2,59	2	40		3	3,41					
2020	4	3,45	2	40		5	5,68	1	50			
2021			1	20		9	10,23		6			
2022	4	3,45	1	20		15	17,05		24			
2023	11	9,48				4	4,55	1	4			
2023								16	64			
Kodlanmış	116	100	5	100	4	100	88	100	2	100	25	100
Analiz edilmiş	116	100	5	100	4	100	88	100	2	100	25	100

Elde edilen bulgular Türkiye'nin deprem bağlamında afetle mücadele politikasının hasar ve yıkımı önleyici olmaktan çok afet sonrası yaraları sarma üzerinde odaklandığını; önleyici bir mücadele yöntemi geliştirmekten ziyade tepkisel geçici çözümler geliştirme eğiliminde olduğunu göstermektedir. Bulgular kalıcı çözümlerden çok can havliyle hayata geçirilen ve sürdürülebilirliği zayıf tedbirler geliştirildiğini göstermektedir.

b. Yönetmelik Etki Alanı

Depremler yer kabuğundaki levhaların buluştuğu ve levhalar arasında hareketin meydana geldiği veya zayıflıkların olduğu yerlerde meydana gelir; bu nedenle sismik aktiviteler belirli bölgeler veya kuşaklarda yoğunlaşır. Afet, şiddetli ve aşırı bir doğa olayının savunmasız bir insan yerleşimiyle buluştuğu yerde meydana gelir. Afetlere neden olabilecek doğa olaylarının birçoğu, insanların bulunmadığı yerlerde meydana gelir. Bu durumlarda insanlar olaya karışmadığı için herhangi bir felaket yaşanmaz (Lewis, 1977b).

Türk yönetim yapısında düzenleyici işlem yapma yetkisi Devlet tüzel kişiliği adına Cumhurbaşkanlığı'nda ve bakanlıklardadır. Bunun yanında mahalli idareler ile fonksiyonel yerinden yönetim birimlerinin de kendi yetki ve sorumluluk alanlarında olmak kaydıyla yönetmelik çıkarma yetkileri vardır. Deprem olaylarının yıkıcı etkisini azaltmak amacıyla gerek Cumhurbaşkanlığı ve bakanlıklar gerekse mahalli idarelerce çıkarılmış CMBS'de kayıtlı toplam 88 yönetmeliğe ulaşılmıştır. Bu yönetmeliklerin % 85,23'ü devlet tüzel kişiliği tarafından çıkarılırken %14,77'sinin mahalli idarelerce çıkarılan imar yönetmelikleri olduğu görülmektedir (Tablo 3a).

Tablo 3a: Yönetmelik etki alanı

Etki Alanı	F	% (G)
Ulusal	75	85,23
Yerel	13	14,77
Kodlanmış	88	100
Analiz Edilmiş	88	100

Söz konusu imar yönetmeliklerinin içerik analizinde elde edilen dikkat çekici bulgulardan birisi Ankara, Adana, Erzurum, Hatay, Sakarya, Van, Antalya, Bursa, Gaziantep, Kayseri, İstanbul büyükşehir belediyeleri ile Sivas Belediyesi'nin imar yönetmeliklerinin CMBS'de yer almasıdır. Diğer büyükşehir ve kent belediyelerinin imar yönetmelikleri sistemde yer almamaktadır. İkinci husus ise farklı deprem riskleriyle karşı karşıya olmalarına rağmen, sayılan 11 büyükşehir belediyesi ile Sivas Belediyesi'nin imar yönetmeliklerinin, deprem afetine yönelik kısımlarının neredeyse birbirlerinin kopyası olmalarıdır.

Tablo 3b. Zamana bağılı değişim

Yıl	Yerel	Ulusal	Yıl	Yerel	Ulusal
1961		1	2009		3
1968		2	2010		1
1972		1	2011		4
1982		1	2012		5
1985		2	2013		2
1992		1	2014		3
1996		1	2015		5
1999		1	2016		4
2002		2	2017		5
2003		1	2018	2	
2004		2	2019		3
2005		1	2020		5
2006	1	1	2021	2	7
2007		5	2022	8	7
2008		3	2023		4

Yönetmeliklerin yürürlüğe giriş yıllarının sunulduğu Tablo 3b incelendiğinde devlet tüzel kişiliği tarafından düzenlenen yönetmeliklerin 1961 yılıyla birlikte yürürlüğe girmeye başladıkları ve genel eğilimin yıllar içerisinde artış yönünde olduğu görülmektedir. Diğer yandan bir mahalli idare tarafından ilk yönetmelik ise 2006 yılında yürürlüğe konulmuş olup 2022 yılında ciddi bir artış yaşanmıştır (Tablo 3b).

c. Düzenlenen Kamu Hizmeti Alanı

Mevzuat hükümlerinin kamu hizmeti alanı açısından tabi tutuldukları analiz sonuçları, en yoğun düzenlenen kamu hizmetinin imar ve iskân olduğunu ortaya koymaktadır. Bunu sırasıyla mali destek ve yardımlar, sağlık hizmeti, arama kurtarma ve ulaştırma hizmetleri takip etmektedir (Tablo 4a). Analiz sonuçları alan-yazın bulgularıyla da örtüşmektedir. Çünkü afet olaylarından doğrudan en çok etkilenen kişiler öncelikle ekonomik ve politik güçleri daha zayıf olan kişilerdir (Anbarcı, Escaleras ve Register, 2005; Kahn, 2005; Toya ve Skidmore, 2007). Kumar'a(1997) göre gelişmekte olan ülkelerde yoksul insanların afetlere maruz kalma ihtimali daha yüksek iken, gelişmiş ülkeler en yıkıcı tehlikelere karşı kendilerini korumaya almış durumdadırlar. Toya ve Skidmore (2007), kalkınma-afet ilişkisine dair araştırmayı genişletmiş ve insan sermayesindeki iyileşme ve ticari serbestlik düzeyinin afet zayıflığını azalttığı bulgusuna ulaşmışlardır. Horwich (2000) ise artan gelirin deprem güvenliği düzeyinde genel bir artış anlamına geldiğini ileri sürmektedir. Zayıf ve gelişmekte olan ekonomisiyle Türkiye'nin depremin etkilerini azaltma politikasındaki yaklaşımı afet sonrası yaraları sarmak için depremzedelere parasal destekler sunmak biçiminde belirlemektedir. Bu hizmetin içeriğinde hibeler, vergi muafiyetleri, düşük faizli krediler ve yardımlar vardır.

Tablo 4a'da gösterilen bulgular ışığında, analize tabi tutulan normların bütünü açısından, mevzuatta en yoğun düzenlenen kamu hizmeti alanının mali ve iktisadi hizmetler olduğu görülmektedir. Bu kapsamdaki düzenlemenin vergi indirimi, muafiyeti, hibe, düşük faizli kredi, hayvancılık ve tarım desteği gibi deprem sonrasında afetzedelerin maddi durumlarını iyileştirmeye yönelik maddi destekler içerdiği görülmektedir. İkinci sırada yapı, imar ve iskân ilişkin hizmetler gelmekte olup bu hizmetler de yerleşim merkezlerinin yerlerinin değiştirilmesi, bu amaçlı kamulaştırmalar, karayolu ve köprü inşaatları, bina yapımına ilişkin teknik hususlar gibi alanları kapsamaktadır. Bunları sırasıyla arama-kurtarma, altyapı, sağlık gibi hizmetler takip etmektedir. Tarım, endüstri, madencilik ve lojistik alanlarındaki düzenlemelerin nispeten düşük sayıda kaldığı görülmektedir.

Tablo 4a: Düzenlenen kamu hizmeti alanı

Hizmet Türü	Kanun		CBK		KHK		Yönetmelik		Genelge		BK/CB Kararı	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Adalet ve Hukuk	10	8,6					1	1,14				
Altyapı	9	7,8	2	40			3	3,41				
Arama- Kurtarma	9	7,8	2	40			7	7,95				
Eğitim	9	7,8	1	20			3	3,41			1	4
Emniyet	7	6	1	20			10	11,4				
Enerji	1	0,9					6	6,82			2	8
Enkaz Kaldırma	2	1,7	1	20			3	3,41				
Genel	16	13,8	4	80	2	5	12	13,6	1	5		
Asayiş	7	6					10	11,3				
İaşe	6	5,2	1	20	1	25	1	1,14				
İkmal-Lojistik	2	1,7	1	20			1	1,14				
Mali/İktisadi/Finansal	38	32,8	1	20	3	75	13	14,77			19	76
İletişim	5	4,3	2	40			3	3,41				
Kültür-Turizm	4	3,4					1	1,14				
Barınma	5	4,3	1	20	1	25	4	4,55				
Sağlık	9	7,8	2	40			8	9,09			1	4
Sigorta Sistemi	6	5,2					2	2,27			3	12
Sosyal Hizmet	8	6,9					1	1,14			1	4
Su	3	2,6					2	2,27				
Tarım	2	1,7									5	2
Ulaşım	4	3,4	1	20	1	25	11	12,5				
Sanayi/Üretim	1	0,9					2	2,3				
Yapı/İmar	29	25	2	40			40	45,4	1	5	4	16
Kodlanmış	16	100	5	100	4	100	88	100	2	100	25	100
Analiz Edilmiş	16	100	5	100	4	100	88	100	2	100	25	100

Afete yönelik hizmet alanlarının Türk ulusal mevzuatında 1940'lı yıllardan itibaren artış eğiliminde olduğu görülmektedir. 1990'lı yıllardan itibaren özellikle imar hizmetleri ve mali destekler alanlarında göze çarpan bir artış görülmektedir. Bu artışın perde gerisinde 1990 yılında yaşanan Gölçük ve Düzce depremleri; 2010'ların başlarında gerçekleşen Van ve Elâzığ depremleri; 2020 Elâzığ ve İzmir; 2023 Pazarcık ve Elbistan depremleri mevzuatta yaşanan bu değişimin gerisindeki dinamikler olarak belirlemektedir. Asayiş, altyapı ve sağlık hizmetlerindeki mevzuatta da 2000'li yıllardan itibaren yükseliş yaşanmaktadır. Elde edilen bir diğer bulgu ise 1970-90 arası dönemde yürürlüğe giren mevzuat sayısının diğer dönemlere kıyasla düşük düzeyde kalmış olmasıdır (Tablo 4b).

Tablo 4b. Hizmetlerin yıllara göre değişimi

Hizmetler	1940-49	1950-59	1960-69	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-23	TOPLAM
Sanayi/Üretim							1	2	3	
Kültür-Turizm					1		1	2	1	5
İkmal-Lojistik		1	1				1	1	2	6
Su						1	2	3	1	7
Tarım				1			2	5	8	
Sosyal Hizmet	1					2	3	3	1	10
Enkaz Kaldırma	1	1	1				1	4	2	10
Sigorta Sistemi						1	2	6	2	11
İaşe	1	1	1			3	2	1	2	11
Enerji	1	1	1			1	4	4	11	
Adalet ve Hukuk	1	1	1				5	5	2	15
Barınma	1	1	1	1	1	2	1	5	3	15
İletişim	1	1	1				2	4	6	15
Eğitim	1	1	1	2			2	5	5	16
Ulaşım	1	1					3	9	6	20
Asayiş	2	2	4			1	5	4	5	23
Altyapı	1	1	1			1	7	7	6	24
Sağlık	1	1	2		2		3	9	8	26
Emniyet	1	2	3			1	7	7	6	27
Arama- Kurtarma	2	2	3			2	6	7	7	29
Genel			1	1	1	4	7	20	10	44
Yapı/İmar	2	1	2	1	6	5	22	23	27	89
Mali/İktisadi/Finansal		3	4	2	6	10	19	18	34	96

d. Mevzuatın Spesifik veya Genelliği

Mevzuat hükmünün belirli bir deprem olayına mı yoksa genel olarak deprem olaylarının tamamına mı yönelik olduğu yönünde ortaya konan bulgular, BK Kararları ile CB Kararları dışında kalan mevzuat türlerinin ağırlıklı olarak genel anlamda tüm depremlere yönelik olduğu; buna karşılık BK Kararlarıyla CB Kararlarının genel olmaktan ziyade belirli bir deprem olayına yönelik düzenleyicilik vasfı taşıdığını ortaya koymaktadır (Tablo 5a). Analiz bulguları, uzun vadeli düzenleme vasfı taşıyan ve deprem olaylarının geneline hitap eden düzenlemelerde yasa, CBK, KHK, yönetmelik ve genelgeler tercih edildiğini, buna karşılık, hızlı ve geçici çözüm üretmeye dönük uygulamalarda BK/CB kararlarının pratik bir düzenleyici araç olarak kullanıldığını göstermektedir.

Tablo 5a. Mevzuatın genel/spesifik olma durumu

Mevzuatın Durumu	Yasa		CBK		KHK		Yönetmelik		Genelge		BK/CB Kararı	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Genel	107	92,2	5	100	4	100	87	98,9	1	50	4	16
Spesifik	9	7,8					1	1,1	1	50	21	84
Kodlanmış	116	100	5	100	4	100	88	100	2	100	25	100
Analiz edilmiş	116	100	5	100	4	100	88	100	2	100	25	100

Tablo 5b’de sunulan bulgular somut bir deprem afetine yönelik hususları düzenlemekten çok genel nitelikli soyut deprem olayına yönelik hususları düzenleme yaklaşımının varlığına işaret etmektedir. Belirli bir deprem olayını düzenlemeye dönük normlarda 2020 ve 2023 yıllarında fark edilir bir artış kaydedilmiştir. Bu yıllarda belirli bir afet olayına yönelik yürürlüğe giren düzenlemelerin Cumhurbaşkanı kararları olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi sonrasında Cumhurbaşkanının artırılan yetkileriyle de uyumlu görünmektedir.

Tablo 5b. Zamana bağlı değişim tablosu

Yıl	Genel	Spesifik	Yıl	Genel	Spesifik	Yıl	Genel	Spesifik
1940		1	1983	2		2008	8	
1941	1		1985	3		2009	6	
1943	2		1992	1	1	2010	5	
1944	1		1994	1		2011	8	
1949	1		1995	1		2012	18	1
1953	1		1996	1		2013	4	
1958	1		1997		1	2014	8	
1959	1		1999	7	1	2015	5	
1960	1		2000	8	1	2016	8	
1961	2		2001	3	1	2017	7	
1965	1		2002	4		2018	8	
1968	3		2003	2	1	2019	8	
1971	1		2004	10		2020	12	5
1972	2		2005	9	1	2021	11	
1977	1		2006	4		2022	20	
1982	7		2007	8		2023	13	19

e. Mevzuatın Sorumlu Yürütücüsü

Merkezi sistemlerde risk değerlendirmeleri geniş kapsamlı sorumluluklara sahip tek bir otorite tarafından yürütülür (Prior ve Roth, 2013). Türk yönetim geleneği de merkeziyetçi bir karakter taşımaktadır. Buna bağlı olarak deprem yıkımlarıyla mücadele ve afet yönetimine yönelik politikanın da ağırlıklı olarak merkezden belirlendiği söylenebilir. Yasa, CBK ve KHK’lar yürütülmeleri ve bağlayıcılıkları konusunda ilgili herkesi ilgilendirirken yönetmelik ve BK/CB kararlarının yürütülmesinden sorumlu kişiler mevzuat metinlerinde açıkça belirtilmektedir.

Tablo 6a. Mevzuatın Yürütücüsü

YÜRÜTÜCÜ	BK/CB Kararı		Yönetmelik	
	F	%	F	%
Adalet Bakanı			1	1,14
Gençlik ve Spor Bakanı			1	1,14
Kamu İhale Kurumu Başkanı			1	1,14
Kültür ve Turizm Bakanı			1	1,14
Sanayi ve Teknoloji Bakanı			1	1,14
Sig. Öz. Em.Düz.Kur.Başkanı	1	4		
Aile ve Sos. Hiz. Bakanı	2	8	1	1,14
Millî Savunma Bakanı			2	2,27
TAEK Başkanı			2	2,27
AFAD Yönetimi Başkanı	2	8	1	1,14
Hazine ve Maliye Bakanı	4	16	1	1,14
Tarım ve Orman Bakanı	5	20		
En. ve Tabii Kay. Bakanı	2	8	4	4,55
Sağlık Bakanı	1	4	5	5,68
Ulaştırma ve Altyapı Bakanı			7	7,95
Cumhurbaşkanı	5	20	8	9,09
B.şehir Bel./Bel. Başkanı	1	4	13	14,77
İçişleri Bakanı			18	20,45
Çev. Şeh. ve İkl. Değ. Bakanı	2	8,00	21	23,86
Kodlanmış	25	100	88	100
Analiz Edilmiş	25	100	88	100

Deprem olayları ve deprem kaynaklı afet olaylarında düzenleyici idari işlemlerin ağırlıklı olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı, İçişleri Bakanı, Belediye Başkanları ve Cumhurbaşkanının sorumluluğunda yürütüleceği hüküm altına alınmıştır. Tablo 6a'da sunulan tüm yürütücü makamlar dikkate alındığında, büyükşehir belediye ve belediye başkanlarına verilen yetki ve yüklenen sorumluluğun düşük düzeyde kaldığı görülmektedir. Depremin neden olduğu yıkımın ve ortaya çıkan zararın, yaşayan nüfusun yoğunluğu ve çok katlı bina yapılmasına bağlı olarak kent merkezlerinde kırsala oranla daha şiddetli gerçekleşmesine neden olmaktadır. Bu bağlamda kent merkezlerinin imar kararlarını belirleme yetkisinin belediye karar organlarında olmasına rağmen aynı düzeyde sorumluluk yüklenmemeleri, afet yönetiminin etkinliğini aksatma potansiyeli taşıyan bir husustur.

Yürürlüğe giren idari düzenlemelerin yürütülmesinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği, İçişleri ve Sağlık Bakanları ile Cumhurbaşkanının yetki ve sorumluluğunun araştırma kapsamındaki süre zarfında istikrarlı biçimde korunmuş; buna karşılık yerel yönetimlerin yürütücü organlarından ikisini oluşturan büyükşehir belediye ve kent belediye başkanlarının yetki ve sorumluluklarında 2022 yılında; Hazine ve Maliye Bakanı ile Tarım ve Orman Bakanının yetki ve sorumluluklarında ise 2023 yılında dikkat çekici bir artış yaşanmıştır. 2023 yılında Tarım Bakanının yürütücü sorumluluğundaki artışın nedeni depremin önceki deneyimlerden farklı olarak kırsalda da büyük bir yıkıma neden olmuş olmasıdır (Tablo 6b).

Tablo 6b. Yürütme Sorumluluğunun Yıllar İçinde Değişimi

Yıl	Sig. ve Öz. Em. Kur. Başkanı	Adalet Bakanı	AFAD Yönetimi Başkanı	Aile ve Sos. Hiz. Bakanı	B.şehir Bel.-Bel. Başkanı	Cumhurbaşkanı	Çev. Şeh. Ve İk. Değ. Bakanı	En. ve Tabii Kay. Bakanı	İçişleri Bakanı	Hazine ve Maliye Bakanı	Sağlık Bakanı	Sanayi ve Teknoloji Bakanı	Tarım ve Orman Bakanı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanı	Kültür ve Turizm Bakanı	TAEK Başkanı	Millî Savunma Bakanı	KİK Başkanı
1961																		1
1968							2											
1972						1												
1982										1								
1985							2											
1992									1									
1996								1										
1999							1											
2002							2											
2003							1											
2004							1	1										
2005															1			
2006					1		1											
2007						1	2	1					1					
2008							1									2		
2009						1			1									1
2010									1									
2011			1			1			1									1
2012							2	2	1				1					
2013	1																1	
2014							2	1										
2015			1						3		1							
2016						2			2									
2017							3	1	1									
2018					2													
2019							1		1			1						
2020	1		1			3		2	1		1		1					
2021			1		2		1		1		1			4				
2022					8	2	1	1	1		1						1	
2023				1	1	4	1	1	2	4	1		4					

f. Mevzuatın Zamansal Çözümlemesi

Afet algısının yaygınlaşmasına paralel olarak afete karşı alınacak önlemlerin ilkeleri uyarı, etkinin azaltılması, yardım ve kurtarma için acil durum planlaması olarak belirlenmiştir. Her üç faaliyet alanı da birbirleriyle ilişkilidir ve ihtiyati planlamanın bileşenleridirler. Bu bileşenler felaket yaklaştığında (uyarılar) veya meydana geldikten sonra (yardım ve acil durum planlaması) gerçekleştirilir, ancak etkinin azaltılmasına yönelik kapsamlı uygulama, süreklilik taşımalıdır. Afetin şiddetli etkisine karşı koymak için önlemlerin uzun ve orta vadeli stratejilerle başlaması gerekir. Bir uyarı aracı tedbir geliştirmek için ancak kısa bir zaman kazandırır ve bu kısa zaman zarfında yalnızca kısa vadeli önlemler hayata geçirilebilir (Lewis 1977a). Gelişmekte olan ülkelerin çoğu, afet hazırlığını afet sonrası yardım ve rehabilitasyon faaliyetleri açısından değerlendirme eğilimindedir. Ancak günümüzde afet hazırlığının, afet sonrası müdahale ve iyileştirme faaliyetlerinden daha önemli olduğu kabul edilmektedir. Afet hazırlığı kapsamında uygulanabilecek stratejiler farkındalık yaratmak, risk aktarımı, ekonomik planlama ve hazır oluşturma (Saikia, 2005). Bunun yanında kurtarma ve müdahale çalışmaları da önemlidir. Afet şoku, mağdurları sersemletir ve afet sendromu adı verilen bir şok reaksiyonu yaratarak onları sorunla başa çıkamaz hale getirir ve dışarıya bağımlı kılar (Kumar, 1997).

Türkiye’de afetlere bakış açısı Osmanlı İmparatorluğu’ndan günümüze genel itibari ile oluşan hasar ve zarar durumuna göre kayıpların tazmini ya da inşa ile sınırlı bırakılmış, afet öncesi önleyici

tedbirlere odaklanma konusunda etkin bir çaba gösterilememiştir. Bu nedenle afetlere yönelik mevzuat, önleyici bir yaklaşımın gerektirdiği gibi afet öncesi tedbirleri geliştirmeye yönelik olmaktan ziyade afet sonrasında tepkisel hukuki düzenlemeler yapmak suretiyle gelişmiştir (Lekesizgöz ve Avaner, 2021). Bu araştırmada elde edilen bulgular da literatür bulgularıyla örtüşmektedir.

Tablo 7a'da özellikle kanun ve BK/CB kararlarında afet öncesi önlemeye dönük tedbirler ile afet sonrası iyileştirme tedbirlerinin yoğunluğu arasında dikkat çeken bir farklılık vardır. Bunun nedeni, afetin hemen sonrasında ortaya çıkan krizin olumsuz etkilerini kırmak için BK/CBK kararlarının pratik birer araç olarak görülmesi olabilir. Yasal mevzuat açısından ise gerekçe, afetten edinilen tecrübe ışığında, uygulamaya konan hükümet politikalarına yasal meşruiyet kazandırma çabası olabilir. Önleyici düzenlemelerin ise daha çok yönetmelik temelli olduğu görülmektedir. Önleyici düzenlemeler daha çok teknik mühendislik bilgisi (inşaat, yol, çevre vb.) gerektirdiği için bakanlık ve kurumlarda görevli teknik personelin uzmanlık bilgileri doğrultusunda, yürütme organına hiyerarşi ve vesayet bağıyla bağlı kurum ve idarelerce idari işlem (yani yönetmelik) tesis etmek suretiyle geliştirilmektedir.

Tablo 7a. Mevzuatın Zamansal Çözümlemesi

	Yasa		CBK		KHK		Yönetmelik		Genelge		BK/CB Kararı	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Önleme	26	22,4	4	80	1	25	47	53,4	1	50	3	12
Müdahale	42	36,2	5	100	2	50	29	33				
İyileştirme	94	81	5	100	4	100	40	45,5	1	50	22	88
Kodlanmış	116	100	5	100	4	100	88	100	2	100	25	100
Analiz Edilmiş	116	100	5	100	4	100	88	100	2	100	25	100

Yönetmelikler ile Bakanlar Kurulu/Cumhurbaşkanı Kararlarının analizi ile sınırlı tutulan ve mevzuatın yürütücü sorumluluğuna ilişkin olan bulgular Tablo 7b'de verilmiştir. Buna göre afet yıkımlarını önlemeye yönelik yetkiler Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı ile büyükşehir belediye ve belediye başkanlarına verilmiştir. Özellikle kent merkezlerinde arazileri imara açma, yapı izni verme, çok katlı binalara kat izni verme gibi hususlarda mahalli idarelerin yetkileri genişler. Bakanlık ise gerek mevzuattan aldığı doğrudan işlem yapma yetkileri ve gerekse mahalli idareler üzerindeki vesayet denetimi yetkileri ile afetlerin önlenmesi konusunda etkin görev yapabilir. Afetin hemen sonrasında yapılacak müdahaleye ilişkin hususlarda İçişleri Bakanı'nın, iyileştirme ve rehabilitasyona dönük hususlarda ise sırasıyla İçişleri Bakanı, Cumhurbaşkanı ve Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'nın öne çıktığı görülmektedir.

Tablo 7b. Zamansal Çözümlemenin Yürütücüler Arasında Dağılımı

Yürütücü	Önleme	Müdahale	İyileştirme	Yürütücü	Önleme	Müdahale	İyileştirme
Sig.ve Öz.Em. Düz. Kur. Başkanı			1	Sağlık Bakanı	1	4	3
Adalet Bakanı			1	Sanayi ve Teknoloji Bakanı	1		
AFAD Başkanı		1	2	Tarım ve Orman Bakanı			5
Aile ve Sos.Hiz. Bakanı			2	Ulaştırma ve Altyapı Bakanı	6		1
Büyükşehir Bld./Bld. Başkanı	14	1		Kültür ve Turizm Bakanı	1		
Cumhurbaşkanı	1	4	11	TAEK Başkanı	2		
Çev.Şeh. ve İklim.Değ. Bakanı	16	4	10	Milli Savunma Bakanı		2	2
En.ve Tabii Kay. Bakanı	2		4	Kamu İhale Kurumu Başkanı	1		1
İçişleri Bakanı	5	13	12	Gençlik ve Spor Bakanı			1
Hazine ve Maliye Bakanı			5				

Mevzuatın, afet yönetiminin hangi süreçlerine yönelik düzenleme getirdiğine ilişkin zamana bağlı değişim Tablo 7c'de sunulmuştur. Buradaki zaman faktörü mevzuat hükmünün belirli bir afet olayının öncesi ve sonrasında yürürlüğe girmiş olmaktan çok afet öncesinde, esnasında ve sonrasındaki hususlardan hangisine ilişkin olduğunu ifade eder. Tablo 7c'de Türkiye'nin afet yönetimi konusunda gelişmekte olan ülke yaklaşımı sergilediği söylenebilir. Araştırma kapsamındaki dönem içerisinde, dört yıl hariç (2018,

2019, 2021 ve 2022), afet sonrası uzun dönem iyileştirme çalışmalarına mevzuatta önleme ve müdahale dönemlerine yönelik çalışmalardan daha yüksek düzeyde yer verildiği görölmektedir. Bu bulgu Türk afet yönetimi yaklaşımının proaktif olmaktan çok afet sonrası iyileştirme tedbirlerine ağırlık vermesi nedeniyle reaktif karakter sergilediğini göstermektedir. 1999 yılında Gölcük, 2000 yılında Düzce, 2004 yılında Bingöl, 2012 yılında Van, 2020 ve 2022 yıllarında Elazığ ve 2023 Pazarcık-Elbistan merkezli depremler sonrasında, gerek bu depremlerin yarattığı yıkımın etkisini azaltmak ve gerekse ileriki zamanlarda yaşanabilecek muhtemel deprem olaylarına karşı tedbir geliştirme amacına dönük yoğun düzenlemeler yapıldığı görölmektedir. Her bir afette yaşanan yıkım, önceki tecrübelerle dayanarak gerçekleştirilen önleyici düzenlemelerin yetersiz kaldığını veya düzenlemenin hayata geçirilmesinde birtakım aksaklıkların yaşandığını göstermektedir. Mevzuatta düzenlenen önleyici tedbirlerin hayata geçirilmeleri bütçeye getireceği yüksek mali külfet, afetin potansiyel etkisinin öngörülememesi ve hükümetlerin ve yerel yönetimlerin uyguladıkları popülist politikalar, rant ekonomisi, kayırmacılık gibi nedenlerle etkin düzeyde gerçekleşmemiştir.

Tablo 7c. Zamansal özümlemenin yıllara göre değişimi

Yıl	Önleme	Müdahale	İyileştirme	Yıl	Önleme	Müdahale	İyileştirme	Yıl	Önleme	Müdahale	İyileştirme
1940			1	1983			2	2008	4	2	4
1941		1		1985	2	1	1	2009	3	2	5
1943	1	1	1	1992			2	2010	1	4	5
1944	1	1	1	1994		1	1	2011	2	5	7
1949		1	1	1995		1	1	2012	8	8	12
1953		1	1	1996	1			2013		2	3
1958	1	1	1	1997			1	2014	4	4	4
1959	1	1	1	1999	3	3	7	2015	1	4	4
1960	1	1	1	2000	1	3	9	2016	3	2	5
1961		1	2	2001	2	2	4	2017	1	2	6
1965		1		2002	1		3	2018	8	4	3
1968	2	2	3	2003			3	2019	5	4	3
1971		1	1	2004	4	4	8	2020	3	6	14
1972	1		2	2005	4	4	7	2021	8	3	3
1977			1	2006	3	2	3	2022	14	9	7
1982		2	6	2007	4	1	5	2023	5	2	29

Zamansal özümlemenin kamu hizmeti alanlarında dağılımının verildiği Tablo 7d'ye göre afetin zararlarını önlemeye dönük kamusal hizmetlerde ilk sırayı yapılaşma ve imara ilişkin hususlar almaktadır ve bunu sırasıyla mali ve iktisadi hizmetlerle ulaşım, arama kurtarma, alt-yapı ve yapı güvenliği takip etmektedir. Müdahaleye dönük hizmetlerde ise arama –kurtarma ilk sırada olup bunu sırasıyla mali ve iktisadi hizmetler, sağlık hizmetleri, asayiş ve yapı güvenliği ile yapı ve imar hizmetleri takip etmektedir. Afet sonrası iyileştirme tedbirleri açısından ise mali ve iktisadi hizmetler ilk sıradadır. Sırasıyla yapı ve imar hizmetleri, sağlık, arama kurtarma, mesken ve barınma, ulaşım, adalet ve sosyal hizmetler takip etmektedir.

Tablo 7d'de sunulan ve Tablo 7b ve 7c'den elde edilen bulguların tamamlayıcısı niteliğindeki bulgular, Türk afet yönetim yaklaşımının afet sonrası iyileştirme ve destek faaliyetlerine ağırlık veren anlayışla şekillendiğini; afet sonrasında mali destek ve parasal yardımların öne çıktığını, konut yapımı ve diğer inşaat faaliyetleri ile yıkılan yapıların tekrar ayağa kaldırılmasına kaynak ayrıldığını; yaralıların sağlık durumlarını iyileştirecek hizmetlere ağırlık verildiğini; zarar daha ortaya çıkmadan bunu önleyecek tedbirlere yeterli düzeyde yer verilmediğini ya da bu tedbirlere mevzuatta yer verildiği halde etkin bir biçimde denetimlerinin yapılmadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 7d. Zamansal çözümlemenin hizmetler arasında dağılımı

Kod Sistemi	Önleme	Müdahale	İyileştirme	Kod Sistemi	Önleme	Müdahale	İyileştirme
Üretim-Sanayi	2		2	Ulaşım	11	8	10
Sigorta Sistemi	2	3	9	İkmal-Lojistik	3	4	4
Sosyal Hizmet	1	3	10	Sağlık	5	13	15
Kültür-Turizm	1	1	3	Eğitim	5	7	11
Tarım			7	Arama-Kurtarma	9	16	12
Genel	12	24	29	Altyapı	8	9	9
Mali-İktisadi	12	15	72	Su	2	5	4
Yapı/İmar	51	10	34	Enkaz Kaldırma	2	5	6
Adalet	4	6	10	Mesken-Barınma	3	7	10
Asayiş	4	12	7	Enerji	5	1	4
Güvenlik	8	12	8	İletişim	5	7	8
İaşe	3	6	9				

SONUÇ VE TARTIŞMA

Yasal ve idari normlarda yaşanan değişim üzerinden Türkiye'nin depremlerin yıkıcı etkilerini azaltmaya dönük bir çaba içinde olduğunu söylemek mümkündür. Ancak yasal ve idari normlarla afet sorununu düzenleme altına almak kadar düzenleme hükümlerinin uygulamaya aktarılma düzeyi de önemlidir. Biz bu çalışmada Türkiye'nin deprem afetiyle mücadele politikalarındaki değişim eğilimine açıklık getirmeyi amaçladık. Bu bağlamda yanıt aranan, Türkiye'de afet yönetimi normlarının yıllar içerisinde nasıl bir değişim sergilediğine yönelik ilk araştırma sorusu ile Türkiye'de afet yönetimi normlarının afet süreçleri arasında dağılımının nasıl olduğu yönündeki altıncı araştırma sorularına ilk yanıt olarak, Türkiye'de gerek yasal ve gerekse idari normların, meydana gelen depremlerin hemen sonrasında yoğunluk kazandıkları söylenebilir. İkinci olarak, belirli bir deprem olayının hemen sonrasında yürürlüğe konan mevzuat hükümlerinde yoğunlukla afet sonrası iyileştirme tedbirlerine odaklanılmakta ancak önleyici hususlar üzerinde yeterince durulmamaktadır. Buradan hareketle, araştırma dönemi içerisinde deprem afetiyle mücadelede uygulanagelen yaklaşımın önleyici (*proactive*) olmaktan çok tepkisel (*reactive*) olduğu söylenebilir. Bu araştırmanın amaç ve kapsamına alınamayacak derecede geniş bir konu olması nedeniyle, ayrı bir çalışmada, afet yönetimine dair yapılan kamusal harcamalar analiz edilip afet yönetiminin hangi süreçlerine daha fazla pay ayrıldığı belirlenerek afetle mücadele politikasına yönelik yaklaşım nicel verilerle de ele alınabilir.

Afet yönetimi normlarının kamu hizmetleri arasındaki dağılımının ele alındığı üçüncü araştırma sorusuna ise afete ilişkin gerek yasal ve gerekse idari normlarda öne çıkan kamusal hizmetin vergi indirimleri veya muafiyeti, hibe, düşük faizli kredi, tarım ve hayvancılık desteği gibi alanlarda gerçekleştirilen mali ve iktisadi içerikli hizmetler olduğu yanıtı verilebilir. Yoğunluk bakımından sırasıyla yerleşim merkezlerinin yerlerinin değiştirilmesi; bu amaçla yapılan kamulaştırmalar; karayolu, köprü ve bina yapımına ilişkin teknik hususları kapsayan imar ve iskân hizmetlerine ilişkin düzenlemeler; arama-kurtarma, altyapı, sağlık hizmetleri gibi alalardaki hizmetler gelmektedir. Sayılan hizmet alanlarındaki düzenlemelerin afet sonrası iyileştirme alanlarına yoğunlaştıkları görülmekte olup, elde edilen bu bulgu tepkisel (reaktif) politikalar benimseme yaklaşımına dönük bulguyla da örtüşmektedir.

Araştırmanın afet yönetimine dair idari normların merkezi yönetim ve yerel yönetimler arasındaki dağılımın biçimine açıklık getirmeyi amaçlayan ikinci araştırma sorusuna cevaben ise idari normlarda gözle görülür biçimde merkezi yönetimin öne çıktığı söylenebilir. Yerel yönetimler tarafından düzenlenen idari normlar, yerel yönetimlerin sahip oldukları yetkilerle karşılaştırıldıklarında oldukça sınırlı düzeyde kalmıştır. Bu normların ağırlıklı olarak büyükşehir belediyelerinin 2022 yılında yürürlüğe giren imar yönetmelikleri oldukları görülmüştür. Araştırmada imar yönetmelikleri konusunda tespit edilen ve eleştiriye açık birtakım unsurlar vardır. Öncelikle emsalleriyle aynı yasal mevzuata tabi oldukları halde, sadece on bir büyükşehir belediyesi ile bir il belediyesinin imar yönetmeliklerine CMBS'den ulaşmak mümkündür. Her biri farklı düzeylerde deprem riskiyle karşı karşıya kaldıkları halde ve idari özerklikleri bağlamında kendilerini etkileyen dinamiklere göre yönetim politikası geliştirmeleri gerekirken, incelenen imar yönetmeliklerinin büyük oranda birbirinin kopyası olduğu görülmektedir. Her bir imar yönetmeliğinde

Deprem BÖlgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik'e atıf yapılmış ancak bu yönetmelik hükümlerinin, imar yönetmeliğinin düzenleyicisi olan belediye sınırları dahilinde hangi bölgede ne düzeyde uygulanacağına yer verilmemiştir. İmara açılacak yerleri belirleme yetkisi 5393 ve 5302 sayılı yasalarla belediye ve il özel idarelerine verilmiştir. İl özel idarelerinin yürütme organlarının başında merkezi yönetimin atadığı valilerin bulunması ve valilerin belediye başkanları gibi yeniden seçilme endişesi taşımaması il özel idarelerini yerel etkilerden yalıtılmaktadır. Diğeryandan, nüfus kent merkezlerinde yoğunlaşmaktadır ve kent merkezleri de ağırlıklı olarak belediye sınırlar dahilindedir. Bu iki nedene bağlı olarak, afetlerde yaşanan kayıp belediye sınırlarında daha yüksek düzeyde olabilir. Burada belediye yönetimlerinin yerel baskı ve kayırmacılıktan uzaklaştıracak ve sorumlu kılacak yasal düzenlemelere ihtiyaç vardır. İmara açılacak alanların belirlenmesi konusunda Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın vesayet denetim yetkisini güçlendirmek, oturma izni öncesinde yapı uygunluk denetiminin de yine ilgili Bakanlık kontrolünde yapılması bir çözüm olabilir. Belediyelere ilişkin bir diğery öneri, AFAD Başkanlığı tarafından kaleme alınan Türkiye Afet Müdahale Planı'nda iller arasında yapılan eşleştirme benzeri bir eşleştirmeye belediyeler arasında da gidilmeli ancak bu eşleştirme daha profesyonel ve bilimsel ilkeler çerçevesinde yapılmalıdır. Bu eşleştirme yapılırken belediyenin, öncelikle olası bir aynı depremden eşleşen belediyelerin etkilenme olasılığı, birbirlerine olan mesafeleri, nüfus sayıları, coğrafi genişlikleri, personel sayıları, konuşlu oldukları coğrafi bölgelerin benzerliği, iklim Őartlarının benzerliği, kültürel özelliklerin benzerliği gibi faktörler birer eşleştirme parametresi olarak alınabilir. Aksi takdirde Malatya, Elazığ, Kahramanmaraş, Gaziantep ve şanlıurfa gibi illeri aynı depremden etkilendikleri Adıyaman ilinin birinci grup destek ili kapsamına; aynı depremden etkilenen diğery iki il olan Kilis ve Kayseri'yi de ikinci grup destek ili kapsamına alan ve uygulanabilirliği neredeyse olanaksız bir planlama ortaya çıkacaktır.

Dördüncü araştırma sorusuyla afet yönetimi normlarının soyut veya somut bir deprem afetine yönelik dağılım durumu sorgulanmış ve Cumhurbaşkanı kararları dışındaki mevzuat hükümlerinin yoğun biçimde soyut anlamda herhangi bir afet olayına ilişkin düzenlemeler içerdiği tespit edilmiştir. Cumhurbaşkanı kararlarının ise 2020 ve 2023 yıllarında yoğunlaştığı ve somut olarak belirli bir bölgede meydana gelen deprem afetine yönelik hükümler içerdiği görölmektedir. Cumhurbaşkanlığı Hükümeti Sistemi'ne geçiş sonrası güçlendirilmış Cumhurbaşkanı yaklaşımının beklenen bir sonucu olarak, krize hızlı ve etkin çözümler sunmak için Cumhurbaşkanı kendisine verilen yetkiyi çözüme dönük bir araç olarak kullanmıştır.

Beşinci araştırma sorusu ile idari nitelikteki afet yönetimi normlarının sorumlu yürütücülerini bakımından dağılımını araştırılmıştır. İdari mevzuatın yürütülmesi sorumluluğu bakımından ilk sırada Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı gelmekte ve onu sırasıyla İçişleri Bakanı, Belediye Başkanları ve Cumhurbaşkanı takip etmektedir. Milli Eğitim Bakanı'na herhangi bir sorumluluk verilmezken Gençlik ve Spor Bakanı ile Milli Savunma Bakanı'na sadece bir mevzuatın yürütücülüğü görevi verilmiştir. Toplumun depremle mücadele konusunda eğitimi, kayıpların azaltılması noktasında deprem yönetiminin önemli bir aracı olabileceken bu bakanlığın deprem yönetimi politikalarına hiç dahil edilmediği görölmektedir. İkinci husus Milli Savunma Bakanı ile Gençlik ve Spor Bakanı'nın yürütücülüğünün sınırlı tutulmasıdır. Gençlik ve Spor Bakanlığı afetle mücadeleye dönük olarak arama kurtarma ve gönüllülük faaliyetlerine katılım konusunda gençleri teşvik edecek tedbirler alma konusunda yetkilendirilmeli ve sorumluluk yüklenmelidir. Bir başka önemli husus ise 24 saat görev yapma sorumluluğuyla yükümlü, eğitilmiş, hazır ve genç bir insan kaynağına sahip olan TSK'nın afet yönetimine yeterli düzeyde dahil edilmemesidir. Mevzuatta ve bu doğrultuda eğitim planlarında düzenlemeye gidilerek, TSK muhtemel depremler için göreve hazır hale getirilmelidir. Afet yönetiminden soyutlanan bir diğery kesim ise üniversitelerdir. Üniversitelerde arama kurtarma birimi üyelikleri ve gönüllülük faaliyetlerine katılım gibi konularda farkındalık yaratmaya dönük ortak seçmeli dersler belirlenmeli, kulüpler kurulmalı, tanıtımlar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- AFAD. (2023a). Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü. <https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afet-yonetimi-terimleri-sozlugu>, Erişim Tarihi: 11.11.2023.
- AFAD (2023b). Afet Türleri, <https://www.afad.gov.tr/afet-turleri>, Erişim Tarihi: 20.12.2023.
- Akdağ, S. E. (2002). *Mali Yapı ve Denetim Boyutlarıyla Afet Yönetimi* Ankara: Sayıştay Başkanlığı.
- Anbarcı, N., Escaleras, M. ve Register, C. A. (2005). Earthquake Fatalities: The Interaction of Nature and Political Economy. *Journal of Public Economics*, 89 (9-10): 1907-1933. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2004.08.002>.
- Bishu, S. ve Alkadry, M.G. (2017). A Systematic Review of the Gender Pay Gap and Factors That Predict It. *Administration & Society*, 49(1). Doi: <https://doi.org/10.1177/0095399716636928>.
- Chhetri, M. B.P. (2001). A Practitioner's View of Disaster Management in Nepal: Organization, System, Problems and Prospects. *Risk Management*, 3(4): 63-72. Doi: <https://doi.org/10.1057/palgrave.rm.8240102>.
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative Inquiry & Research Design Choosing among Five Approaches*, (3th Ed.). Sage Publications.
- Creswell, J. W. ve Miller, D. L.(2000). Determining Validity in Qualitative Inquiry. *Theory into Practice*,39(3): 124-130.Stable Link: <https://www.jstor.org/stable/1477543>
- Ergünay, O. (2005), Afet Yönetiminde İşbirliği ve Koordinasyonun Önemi: (Kadioğlu, M. ve Özdamar, E.,ed.), “*Afet Yönetiminin Temel İlkeleri*” içinde (9-18),Ankara: JICA Türkiye Ofisi Yayın No:1.
- Horwich, G. (2000). Economic Lessons from the Kobe Earthquake. *Economic Development and Cultural Change*, 48(3): 521-542. Doi: <https://doi.org/10.1086/452609>.
- Kadioğlu, M. (2011). *Afet Yönetimi: Beklenilmeyeni Beklemek, En Kötüsünü Yönetmek*. İstanbul: T.C. Marmara Belediyeler Birliği Yayını.
- Kadioğlu, M., ve Özdamar, E. (2008). *Modern, Bütünleşik Afet Yönetiminin Temel İlkeleri: Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri*. Ankara: Japon International Cooperation Agency (JICA) Türkiye Ofisi Yayınları.
- Kahn, M. (2005). The Death Toll from Natural Disasters: The Role of Income, Geography, and Institutions. *Review of Economics and Statistics* 87 (2): 271-284. Stable Link: <https://www.jstor.org/stable/40042902>.
- Krippendorff, K. (2004). *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*, Sage Publication.
- Kumar, G. S.J. (1997). Disaster Management and Social Development. *International Review of Modern Sociology*, 27(1): 57-67. Stable Link: <https://www.jstor.org/stable/41421121>.
- Lekesizgöz, K. A. ve Avaner, T. (2021). Afet Yönetiminde Kolluğun Etkinliği: Elazığ Depreminde Jandarma Çadır Kurma Faaliyetleri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(2): 339-356.Doı: 10.17494/ogusbd.
- Lewis, J. (1977a). *A Primer for Precautionary Planning for Disaster*, Occasional Paper No 13, Disaster Research Unit, University of Bradford.
- Lewis, J. (1977b). Natural Disaster. *Built Environment Quarterly*, 3(4): 310-311.
- Macit, İ. (2018). Bütünleşik Afet Yönetim Sistemlerinde Karar Destek Sistemi Geliştirilmesi: Mobil Uygulama Örneği. *Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi*, (2)1: 23-41.
- Macit, İ. (2019). Bütünleşik Afet Yönetiminde Sendai Çerçeve Eylem Planının Beklenen Etkisi. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, 5(1): 175-186. Doi: 10.21324/dacd.421564.

- Pai, M., Mcculloch, M., Gorman, J. D., Pai, N., Enanoria, W., Kennedy, G., Tharyan, P., Colford, J. M. (2004). Systematic Reviews and Meta-Analyses: An Illustrated, Step-by-Step Guide, *The National Medical Journal of India*, 17(2): 86-95. Stable Link: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/15141602/>
- Prior, T. ve Florian, R. (2013). Disaster, Resilience and Security in Global Cities. *Journal of Strategic Security*, 6(2): 59-69.
- Saikia, A. (2005) Disaster Unpreparedness in Assam. *EconomicandPoliticalWeekly*,40(24): 2389-2391. Stable Link: <https://www.jstor.org/stable/4416739>.
- Sehra, V. ve Punia, M. (2019). Social Science Approach to Disaster Research. *Indian Anthropologist*, 49(1): 95-102. Stable Link: <https://www.jstor.org/stable/26855097>.
- Silverman, D. (2005). *Doing Qualitative Research: A Practical Handbook*, (2'nd Ed.) London: Sage.
- TDK Sözlük, T. D. (2023). *Güncel Türkçe Sözlük*. <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 11.11.2023.
- Tesch, R. (1990). *Qualitative Research: Analysis Types and Software Tools*. New York: Falmer,
- Tokmak, M. (2012). *Doğal Afetlerde Türk Silahlı Kuvvetleri'nin (TSK) Etkin Kullanımı: Kocaeli ve Van Deprem Örneği*. Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Toya, H.ve Skidmore, M. (2007). Economic Development and the Impacts of Natural Disasters. *Economics Letters*,94(1): 20-25.
- UNDRR (2023). Disaster.<https://www.undrr.org/terminology/disaster>, Erişim Tarihi: 24.11.2023.
- Yavaş, H. (2005). *Doğal Afetler Yönüyle Türkiye'de Belediyelerde Kriz Yönetimi*. Ankara: Orion Yayınevi.
- Yılmaz, A. (2003). *Türk Kamu Yönetiminin Sorun Alanlarından Biri Olarak Afet Yönetimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Yılmaz, A. (2004). *Afet Yönetimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- 5902 Sayılı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun, 17.6.2009 Tarihli, 27261 Sayılı R.G.

EK-1: ANALİZE DAHİL EDİLEN MEVZUAT

Kanunlar

- 2004 Sayılı, İcra ve İflas Kanunu, 19.6.1932 Tarihli, 2128 Sayılı R.G.
- 2559 Sayılı, Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu, 14.7.1934 Tarihli 2751 Sayılı R.G.
- 4081 Sayılı, Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun, 10.7.1941 Tarihli, 4856 Sayılı R.G.
- 4373 Sayılı, Taşkın Sulara ve Su Baskınlarına Karşı Korunma Kanunu, 21.1.1943 Tarihli, 5310 Sayılı R.G.
- 442 Sayılı, Köy Kanunu, 7.4.1924 Tarihli, 68 Sayılı R.G.
- 4473 Sayılı, Yangın, Yersarsıntısı, Seylap veya Heyelan Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun, 21.7.1943 Tarihli, 5461 Sayılı R.G.
- 5442 Sayılı, İl İdaresi Kanunu, 18.6.1949 Tarihli, 7236 Sayılı R.G.
- 6183 Sayılı, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 28.7.1953 Tarihli, 8469 Sayılı R.G.
- 6197 Sayılı, Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun, 24.12.1953 Tarihli, 8591 Sayılı R.G.
- 6200 Sayılı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce Yürütölen Hizmetler Hakkında Kanun, 25.12.1953 Tarihli, 8592 Sayılı R.G.
- 6831 Sayılı, Orman Kanunu, 8.9.1956 Tarihli, 9402 Sayılı R.G.
- 7126 Sayılı, Sivil Savunma Kanunu, 13.6.1958 Tarihli, 9931 Sayılı R.G.

- 7269 Sayılı, Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun, 25.5.1959 Tarihli, 10213 Sayılı R.G.
- 213 Sayılı, Vergi Usul Kanunu, 10.1.1961 Tarihli, 10703 Sayılı R.G.
- 222 Sayılı, İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 12.1.1961 Tarihli, 10705 Sayılı R.G.
- 1319 Sayılı, Emlak Vergisi Kanunu, 11.8.1970 Tarihli, 13576 Sayılı R.G.
- 1480 Sayılı, Afet Bölgelerinde Çalıştırılacak Personele Yapılacak Ödemeler Hakkında Kanun, 18.9.1971 Tarihli, 13960 Sayılı R.G.
- 1739 Sayılı, Millî Eğitim Temel Kanunu, 24.6.1973 Tarihli, 14574 Sayılı R.G.
- 2090 Sayılı, Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanun, 5.7.1977 Tarihli, 15987 Sayılı R.G.
- 2238 Sayılı, Organ ve Doku Alınması, Saklanması, Aşılması ve Nakli Hakkında Kanun, 3.6.1979 Tarihli, 16655 Sayılı R.G.
- 2252 Sayılı, Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu, 27.6.1979 Tarihli, 16679 Sayılı R.G.
- 2464 Sayılı, Belediye Gelirleri Kanunu, 29.5.1981 Tarihli, 17354 Sayılı R.G.
- 2577 Sayılı, İdari Yargılama Usulü Kanunu, 20.1.1982 Tarihli, 17580 Sayılı R.G.
- 2634 Sayılı, Turizmi Teşvik Kanunu, 16.3.1982 Tarihli, 17635 Sayılı R.G.
- 2684 Sayılı, İlköğretim ve Ortaöğretimde Parasız Yatılı veya Burslu Öğrenci Okutma ve Bunlara Yapılacak Sosyal Yardımlara İlişkin Kanun, 19.6.1982 Tarihli, 17729 Sayılı R.G.
- 2692 Sayılı, Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu, 13.7.1982 Tarihli, 17753 Sayılı R.G.
- 2803 Sayılı, Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu, 12.3.1983 Tarihli, 17985 Sayılı R.G.
- 2809 Sayılı, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu, 30.3.1983 Tarihli, 18003 Sayılı R.G.
- 2828 Sayılı Tarihli, Sosyal Hizmetler Kanunu, 27.5.1983 Tarihli, 18059 Sayılı R.G.
- 2859 Sayılı, Tapulama ve Kadastro Paftalarının Yenilenmesi Hakkında Kanun, 25.6.1983 Tarihli, 18088 Sayılı R.G.
- 2863 Sayılı, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 23.7.1983 Tarihli, 18113 Sayılı R.G.
- 2886 Sayılı, Devlet İhale Kanunu, 10.9.1983 Tarihli, 18161 Sayılı R.G.
- 2918 Sayılı, Karayolları Trafik Kanunu, 18.10.1983 Tarihli, 18195 Sayılı R.G.
- 2933 Sayılı, Madalya ve Nişanlar Kanunu, 26.10.1983 Tarihli, 18203 Sayılı R.G.
- 2985 Sayılı, Toplu Konut Kanunu, 17.3.1984 Tarihli, 18344 Sayılı R.G.
- 3065 Sayılı, Katma Değer Vergisi Kanunu, 2.11.1984 Tarihli, 18563 Sayılı R.G.
- 3194 Sayılı, İmar Kanunu, 9.5.1984 Tarihli, 18749 Sayılı R.G.
- 3202 Sayılı, Köye Yönelik Hizmetler Hakkında Kanun, 22.5.1985 Tarihli, 18761 Sayılı R.G.
- 3213 Sayılı, Maden Kanunu, 15.6.1985 Tarihli, 18785 Sayılı R.G.
- 3234 Sayılı, Orman Genel Müdürlüğüne İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun, 8.11.1985 Tarihli, 18922 Sayılı R.G.
- 3269 Sayılı, Uzman Erbaş Kanunu, 25.3.1986 Tarihli, 19058 Sayılı R.G.
- 3294 Sayılı, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu, 14.6.1986 Tarihli, 19134 Sayılı R.G.
- 3303 Sayılı, Taşkömürü Havzasındaki Taşınmaz Malların İktisabına Dair Kanun, 19.6.1986 Tarihli, 19139 Sayılı R.G.
- 3308 Sayılı, Mesleki Eğitim Kanunu, 19.6.1986 Tarihli, 19139 Sayılı R.G.

- 3359 Sayılı, Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu, 15.5.1987 Tarihli, 19461 Sayılı R.G.
- 3773 Sayılı Erzincan'da ve Erzincan Depreminden Müteessir Olan Mıntıklarda Zarar Görenlere Yapılacak Yapılar Hakkında Kanun, 25.01.1940 Tarihli, 4416 Sayılı R.G.
- 3838 Sayılı, Erzincan, Gümüşhane ve Tunceli İllerinde Vuku Bulan Deprem Afeti ile şırnak ve ukurca'da Meydana Gelen Hasar ve Tahribata İlişkin Hizmetlerin Yürütülmesi Hakkında Kanun, 5.9.1992 Tarihli, 21336 Sayılı R.G.
- 4123 Sayılı, Tabii Afet Nedeniyle Meydana Gelen Hasar ve Tahribata İlişkin Hizmetlerin Yürütülmesine Dair Kanun, 25.7.1995 Tarihli, 22354 Sayılı R.G.
- 4264 Sayılı, Bazı Yörelerde Meydana Gelen Tabii Afetlerden Zarar Görenlerin Gelir, Kurumlar ve Geçici Vergilerinin Terkini ile Kurumlar Vergisi Kanununun 7'nci Maddesine Bir Bent Eklenmesi ve 28.8.1992 Tarihli ve 3838 Sayılı Kanun'un Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun, 11.6.1997 Tarihli, 23016 Sayılı R.G.
- 4342 Sayılı, Mera Kanunu, 28.2.1998 Tarihli, 23272 Sayılı R.G.
- 4447 Sayılı, İşsizlik Sigortası Kanunu, 8.9.1999 Tarihli, 23810 Sayılı R.G.
- 4452 Sayılı, Doğal Afetlere Karşı Alınacak nlemler ve Doğal Afetler Nedeniyle Doğan Zararların Giderilmesi için Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu, 29.8.1999 Tarihli, 23801 Sayılı R.G.
- 4458 Sayılı, Gümrük Kanunu, 4.11.1999 Tarihli, 23866 Sayılı R.G.
- 4481 Sayılı, 17.8.1999 Ve 12.11.1999 Tarihlerinde Marmara Bölgesi ve Civarında Meydana Gelen Depremi Yol Açtığı Ekonomik Kayıpları Gidermek Amacıyla Bazı Mükellefiyetler İhdası ve Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 26.11.1999 Tarihli, 23888 (Mükerrer) Sayılı R.G.
- 4539 Sayılı, Doğal Afet Bölgelerinde Afetten Kaynaklanan Hukuki Uyuşmazlıkların çözümüne ve Bazı İşlemlerin Kolaylaştırılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabul Hakkında Kanun, 3.3.2000 Tarihli, 23982 Sayılı R.G.
- 4562 Sayılı, Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu, 15.4.2000 Tarihli, 24021 Sayılı R.G.
- 4568 Sayılı, Bazı Fonların Tasfiyesine İlişkin Kanun, 26.05.2000 Tarihli, 24060 Sayılı R.G.
- 4623 Sayılı Yer Sarsıntılarında Evvel ve Sonra Alınacak Tedbirler Hakkında Kanun, 22.07.1944 Tarihli, 5763 Sayılı R.G.
- 4688 Sayılı, Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu, 12.7.2001 Tarihli, 24460 Sayılı R.G.
- 4721 Sayılı, Türk Medeni Kanunu, 8.12.2001 Tarihli, 24607 Sayılı R.G.
- 4731 Sayılı, 17.8.1999 ve 12.11.1999 Tarihlerinde Meydana Gelen Depremlerden Zarar Görenlerin Vergi Borçları ve Vergi Cezalarının Terkini ile Vergi Usul Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Harçlar Kanunu ve Organize Sanayi Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 30.12.2001 Tarihli, 24626 Sayılı R.G.
- 4734 Sayılı, Kamu İhale Kanunu, 22.1.2002 Tarihli, 24648 Sayılı R.G.
- 4735 Sayılı, Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, 22.1.2002 Tarihli, 24648 Sayılı R.G.
- 4749 Sayılı, Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 9.4.2002 Tarihli, 24721 Sayılı R.G.
- 4760 Sayılı, zel Tüketim Vergisi Kanunu, 12.6.2002 Tarihli, 24783 Sayılı R.G.
- 492 Sayılı, Harçlar Kanunu, 17.7.1964 Tarihli, 11756 Sayılı R.G.
- 4924 Sayılı, Eleman Temininde Güçlük ekilen Yerlerde Sözleşmeli Sağlık Personeli alıştırılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 24.7.2003 Tarihli, 25178 Sayılı R.G.
- 4925 Sayılı, Karayolu Taşıma Kanunu, 19.7.2003 Tarihli, 25173 Sayılı R.G.

- 5018 Sayılı, Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 24.12.2003 Tarihli, 25326 Sayılı R.G.
- 5174 Sayılı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu, 1.6.2004 Tarihli, 25479 Sayılı R.G.
- 5188 Sayılı, Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun, 26.6.2004 Tarihli, 25504 Sayılı R.G.
- 5216 Sayılı, Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 23.7.2004 Tarihli, 25531 Sayılı R.G.
- 5233 Sayılı, Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılınması Hakkında Kanun, 27.7.2004 Tarihli, 25535 Sayılı R.G.
- 5234 Sayılı, Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 21.9.2004 Tarihli, 25590 Sayılı R.G.
- 5237 Sayılı, Türk Ceza Kanunu, 12.10.2004 Tarihli, 25611 Sayılı R.G.
- 5275 Sayılı, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 29.12.2004 Tarihli, 25685 Sayılı R.G.
- 5302 Sayılı, İl Özel İdaresi Kanunu, 4.3.2005 Tarihli, 25745 Sayılı R.G.
- 5327 Sayılı, Denizli-Buldan ve Çevresinde, Hakkari'de, Bingöl-Karlıova ve Çevresi İle Erzurum-Çat'da Meydana Gelen Deprem Afetlerine ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 6.4.2005 Tarihli, 25778 Sayılı R.G.
- 5363 Sayılı, Tarım Sigortaları Kanunu, 21.6.2005 Tarihli, 25852 Sayılı R.G.
- 5393 Sayılı, Belediye Kanunu, 13.7.2005 Tarihli, 25874 Sayılı R.G.
- 5403 Sayılı, Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu, 19.7.2005 Tarihli, 25880 Sayılı R.G.
- 5449 Sayılı, Kalkınma Ajanslarının Hizmetlerine İlişkin Kanun, 8.2.2006 Tarihli, 26074 Sayılı R.G.
- 5488 Sayılı, Tarım Kanunu, 25.4.2006 Tarihli, 26149 Sayılı R.G.
- 5490 Sayılı, Nüfus Hizmetleri Kanunu, 29.4.2006 Tarihli, 26153 Sayılı R.G.
- 5510 Sayılı, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, 16.6.2006 Tarihli, 26200 Sayılı R.G.
- 5543 Sayılı, İskân Kanunu, 26.9.2006 Tarihli, 26301 Sayılı R.G.
- 5664 Sayılı, Konut Edindirme Yardımı Hak Sahiplerine Ödeme Yapılmasına Dair Kanun, 30.5.2007 Tarihli, 26537 Sayılı R.G.
- 5668 Sayılı, Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Besleme Kanunu, 31.5.2007 Tarihli, 26538 Sayılı R.G.
- 5684 Sayılı, Sigortacılık Kanunu, 14.6.2007 Tarihli, 26552 Sayılı R.G.
- 5737 Sayılı, Vakıflar Kanunu, 27.2.2008 Tarihli, 26800 Sayılı R.G.
- 5809 Sayılı, Elektronik Haberleşme Kanunu, 10.11.2008 Tarihli, 27050 (Mükerrer) Sayılı R.G.
- 5902 Sayılı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun, 17.6.2009 Tarihli, 27261 Sayılı R.G.
- 6001 Sayılı, Karayolları Genel Müdürlüğünün Hizmetleri Hakkında Kanun, 13.7.2010 Tarihli, 27640 Sayılı R.G.
- 6015 Sayılı, Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanun, 23.10.2010 Tarihli, 27738 Sayılı R.G.
- 6100 Sayılı, Hukuk Muhakemeleri Kanunu, 4.2.2011 Tarihli, 27836 Sayılı R.G.
- 6111 Sayılı, Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 25.2.2011 Tarihli, 27857 (Mükerrer) Sayılı R.G.
- 6112 Sayılı, Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun, 3.3.2011 Tarihli, 27863 Sayılı R.G.

- 6191 Sayılı, Sözcüsmeli Erbaş ve Er Kanunu, 22.3.2011 Tarihli, 27882 Sayılı R.G.
- 6292 Sayılı, Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun, 26.4.2012 Tarihli, 28275 Sayılı R.G.
- 6305 Sayılı, Afet Sigortaları Kanunu, 18.5.2012 Tarihli, 28296 Sayılı R.G.
- 6306 Sayılı, Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun, 31.5.2012 Tarihli, 28309 Sayılı R.G.
- 6331 Sayılı, İç Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 30.6.2012 Tarihli, 28339 Sayılı R.G.
- 6358 Sayılı, Expo 2016 Antalya Kanunu, 10.11.2012 Tarihli, 28463 Sayılı R.G.
- 6428 Sayılı, Sağlık Bakanlığınca Kamu Özel İç Birliği Modeli ile Tesis Yapıtırılması, Yenilenmesi ve Hizmet Alınması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 9.3.2013 Tarihli, 28582 Sayılı R.G.
- 6552 Sayılı, İç Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun, 11.9.2014 Tarihli, 29116 (Mükerrer) Sayılı R.G.
- 657 Sayılı, Devlet Memurları Kanunu, 23.7.1965 Tarihli, 12056 Sayılı R.G.
- 7179 Sayılı, Askeralma Kanunu, 26.6.2019 Tarihli, 30813 Sayılı R.G.
- 7245 Sayılı, Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanunu, 18.6.2020 Tarihli, 31159 Sayılı R.G.
- 7440 Sayılı, Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 12.3.2023 Tarihli, 32130 Sayılı R.G.
- 7441 Sayılı, Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması Hakkında Kanun, 21.3.2023 Tarihli, 32139 Sayılı R.G.
- 7442 Sayılı, Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 5.4.2023 Tarihli, 32154 Sayılı R.G.
- 7452 Sayılı, Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnemesinin Kabul Edilmesine Dair Kanun, 10.4.2023 Tarihli, 32159 Sayılı R.G.
- 7456 Sayılı, 6.2.2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı R.G. Kanun Hükümünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 15.7.2023 Tarihli, 32249 Sayılı R.G.
- 775 Sayılı, Gecekondü Kanunu, 30.7.1966 Tarihli, 12362 Sayılı R.G.
- 926 Sayılı, Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 10.8.1967 Tarihli, 12670 Sayılı R.G.
- 2709 Sayılı, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 9.11.1982 Tarihli, 17863 (Mükerrer) Sayılı R.G.
- Cumhurbaşkanlığı Kararnemeleri**
- 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnemesi, 10.7.2018 Tarihli, 30474 Sayılı R.G.
- 14 Sayılı İletişim Başkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnemesi, 24.7.2018 Tarihli, 30488 Sayılı R.G.
- 23 Sayılı Türkiye Uzay Ajansı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnemesi, 13.12.2018 Tarihli, 30624 Sayılı R.G.
- 4 Sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnemesi, 15.7.2018 Tarihli, 30479 Sayılı R.G.
- 49 Sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnemesi, 7.11.2019 Tarihli, 30941 Sayılı R.G.

Yönetmelikler

Adalet Bakanlığı İcra Personelinin Sınav, Atama, Nakil, Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği, 14.09.2022 Tarihli, 31953 Sayılı R.G.

Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik, 31.07.2006 Tarihli,26245 Sayılı R.G.

Karayolları Trafik Yönetmeliği, 18.07.1997 Tarihli, 23053 (Mükerrer) Sayılı R.G.

Ordu Evleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönetmeliği, 20.08.2000 Tarihli,24146 Sayılı R.G.

İskân Kanunu Uygulama Yönetmeliği, 2.12.2007 Tarihli,26718 Sayılı R.G.

112 Acil Çağrı Merkezleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği, 16.05.2014 Tarihli,29002 Sayılı R.G.

Köpekli Arama Timi Çalışma ve Sınav Yönetmeliği, 31.05.2011 Tarihli,27950 Sayılı R.G.

Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmetleri Hakkında Yönetmelik, 03.03.2015 Tarihli,29284 Sayılı R.G.

İlkyardım Yönetmeliği, 29.7.2015 Tarihli, 29429 Sayılı R.G.

Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliği, 08.06.2018 Tarihli, 30445 Sayılı R.G.

Adana Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliği, 06.09.2022 Tarihli, 31945 Sayılı R.G.

Erzurum Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliği, 18.06.2022 Tarihli, 31870 Sayılı R.G.

Hatay Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliği, 15.03.2022 Tarihli, 31779 Sayılı R.G.

Sakarya Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliği, 07.10.2021 Tarihli, 31621 Sayılı R.G.

Sivas Belediyesi İmar Yönetmeliği, 10.11.2022 Tarihli, 32009 Sayılı R.G.

Van Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliği, 05.05.2022 Tarihli,31826 Sayılı R.G.

Antalya Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliği, 27.10.2022 Tarihli,31996 Sayılı R.G.

Bursa Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliği, 27.05.2018 Tarihli,30433 Sayılı R.G.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliği, 01.11.2018 Tarihli,30582 Sayılı R.G.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliği, 05.05.2022 Tarihli, 31826 Sayılı R.G.

İstanbul İmar Yönetmeliği, 20.05.2018 Tarihli,30426 Sayılı R.G.

İzmir Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliği, 03.06.2021 Tarihli,31500 Sayılı R.G.

6306 Sayılı Kanun'un Uygulama Yönetmeliği 15.12.2012 Tarihli,28498 Sayılı R.G.

Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik,14.07.2007 Tarihli, 26582 Sayılı R.G.

Afet Sebebiyle Hak Sahibi Olanların Tespiti Hakkındaki Yönetmelik,28.08.1968 Tarihli, 12988 Sayılı R.G.

Afet Sebebiyle Yapılan ve Yapılacak Olan Binaların Borçlandırma Bedellerinden Yapılacak İndirimler Hakkında Yönetmelik, 8.4.1972 Tarihli, 14153 Sayılı R.G.

Afet ve Acil Durum Arama ve Kurtarma Birlik Müdürlükleri ile İl Afet ve Acil Durum Arama ve Kurtarma Ekiplerinin Kuruluşu, Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, 13.07.2021 Tarihli, 31540 Sayılı R.G.

Afet ve Acil Durum Harcamaları Yönetmeliği 6.3.2011 Tarihli,27866 Sayılı R.G.

Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği,24.02.2022 Tarihli,31760 Sayılı R.G.

Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezleri Yönetmeliği,19.02.2011 Tarihli,27851 Sayılı R.G.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Afet ve Acil Durumlara İlişkin Hizmet Standartları ve Akreditasyon Esaslarının Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik, 29.07.2020 Tarihli, 31200 Sayılı R.G.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Araştırma, Etüt ve Proje Yaptırma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik,10.01.2012 Tarihli, 28169 Sayılı R.G.

- Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Rehberlik ve Denetim Başkanlığı Yönetmeliği,17.12.2022 Tarihli,32046 Sayılı R.G.
- Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Türkiye Deprem Veri Merkezi Sistemi Yönetmeliği,28.08.2015 Tarihli,29459 Sayılı R.G.
- Afet ve Acil Durum Yönetimi Uzmanve Uzman Yardımcılığı Sınav, Atama, Yetiştirilme, Görevve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik,10.06.2010 Tarihli, 27607 Sayılı R.G.
- Afetler Sebebiyle Edinilen Bina Arsa ve Arazilerden Arta Kalanların Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik, 13.10.1985 Tarihli,18897 Sayılı R.G.
- Afetlerde ve Acil Durumlarda Sağlık Hizmetleri Yönetmeliği,25.05.2021 Tarihli,31491 Sayılı R.G.
- Afetlerin Genel Hayata Etkililiğine İlişkin Temel Kurallar Hakkında Yönetmelik,21.09.1968 Tarihli, 13007 Sayılı R.G.
- Alt Yapılar için Afet Yönetmeliği, 15.02.2007 Tarihli,26435 Sayılı R.G.
- Büyükşehir Belediyeleri ve İl Özel İdareleri Tarafından Afet ve Acil Durumlar ile Sivil Savunmaya İlişkin Yatırımlara Ayrılan Bütçeden Yapılacak Harcamalara Dair Yönetmelik,01.02.2015 Tarihli,29254 Sayılı R.G.
- Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik,19.12.2007 Tarihli, 26735 Sayılı R.G.
- Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik, 29.3.2020 Tarihli,31083 Sayılı R.G.
- Doğal Afet Sigortaları Kurumu Çalışma Esasları Yönetmeliği, 15.8.2012 Tarihli,28385 Sayılı R.G.
- Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği, 11.9.1992 Tarihli,21342 Sayılı R.G.
- Endüstri Bölgeleri Yönetmeliği,06.08.2019 Tarihli,30854 Sayılı R.G.
- Gecekondu Kanunu Uygulama Yönetmeliği,17.10.1966 Tarihli,12428 Sayılı R.G.
- Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, 8.3.2004 Tarihli,25406 Sayılı R.G.
- Hastane Afet ve Acil Durum Planları (HAP) Uygulama Yönetmeliği,18.03.2020 Tarihli,31072 Sayılı R.G.
- Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliği, 21.1.2017 Tarihli,29995 Sayılı R.G.
- Karayolu Yol Boyu Mühendislik Yapıları için Afet Yönetmeliği,07.12.2006 Tarihli,26369 Sayılı R.G.
- Kazı Destek Yapıları Hakkında Yönetmelik, 18.12.2022 Tarihli,32047 Sayılı R.G.
- Kıyıve Liman Yapıları, Demiryolları, Hava Meydanları İnşaatlarına İlişkinDeprem Teknik Yönetmeliği 18.8.2007 Tarihli, 26617 Sayılı R.G.
- Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi ve Mükelleflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmelik, 26.7.2005 Tarihli,25887 Sayılı R.G.
- Maden Yönetmeliği,11.12.2022 Tarihli,32040 Sayılı R.G.
- Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği, 14.6.2014 Tarihli, 29030 Sayılı R.G.
- Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmi Okullarda Yatılılık, Bursluluk, Sosyal Yardımlar ve Okul Pansiyonları Yönetmeliği 25.11.2016 Tarihli, 29899 Sayılı R.G.
- Nükleer Güç Santrallerinin Güvenliği için Tasarım İlkeleri Yönetmeliği,17.10.2008 Tarihli,27027 Sayılı R.G.
- Nükleer Güç Santrallerinin Güvenliği için Özel İlkeler Yönetmeliği,17.10.2008 Tarihli,27027 Sayılı R.G.
- Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği, 3.7.2017 Tarihli, 30113 Sayılı R.G.
- Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği Tarihi Sayısı 2.11.1985 Tarihli,18916 (Mükerrer) Sayılı R.G.

Arama ve Kurtarma Teknisyenliği Sınav, Atama, Görev ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik,28.10.2016Tarihli,29871 Sayılı R.G.

Sahil Güvenlik Komutanlığı Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliği, 21.1.2017 Tarihli, 29995

Tunceli, İzmir ve Bingöl Depremlerinde Zarar Gören Afetzedeler Hakkında Yönetmelik 15.10.2003 Tarihli, 25260 Sayılı R.G.

Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Yönetmeliği,06.09.1961Tarihli, 10899 Sayılı R.G.

Türkiye Boru Hattı Sistemleri ve Sıvı Depolama Tankları Deprem Yönetmeliği, 7.3.2021 Sayılı, 31416 Sayılı R.G.

Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği,18.03.2018 Tarihli,30364 (Mükerrer) Sayılı R.G.

Türkiye Elektrik Üretim İletim Anonim Şirketi ve Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Dışındaki Kuruluşlara Elektrik Enerjisi Üretim Tesisi Kurma ve İşletme İzni Verilmesi Esaslarını Belirleyen Yönetmelik, 4.9.1985 Tarihli, 18858 Sayılı R.G.

Türkiye Hava Meydanı Yapıları Deprem Yönetmeliği,06.10.2020 Tarihli,31266 (Mükerrer) Sayılı R.G.

Türkiye Karayolları ve Demiryolları Tünelleri ile Diğer Zemin Yapıları Deprem Yönetmeliği,06.10.2020 Tarihli, 31266 (Mükerrer) Sayılı R.G.

Türkiye Kıyı ve Liman Yapıları Deprem Yönetmeliği,06.10.2020 Tarihli,31266 (Mükerrer) Sayılı R.G.

Türkiye Köprü Deprem Yönetmeliği,06.10.2020Tarihli,31266 (Mükerrer) Sayılı R.G.

Türkiye Yalıtımlı ve Sönümleyicili Köprü ve Viyadükler Deprem Yönetmeliği,06.10.2020Tarihli,31266 (Mükerrer) Sayılı R.G.

Ulusal Deprem Araştırma Programı Proje Destekleme Esaslarına Dair Yönetmelik,27.04.2012Tarihli,28276 Sayılı R.G.

Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Elektrik ve Doğal Gaz Tüketim Bedelleri Tahakkuk ve/veya Tahsilatlarının Ertelenmesi Hakkında Yönetmelik,10.06.2020 Tarihli,31151 Sayılı R.G.

Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği,05.02.2008 Tarihli,26778 Sayılı R.G.

Yapı Müteahhitlerinin Sınıflandırılması ve Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmelik, 02.03.2019 Tarihli,30702 Sayılı R.G.

Yapı, Tesis ve Onarım İşleri İhalelerine Katılma Yönetmeliği, 28.03.1981 Tarihli,17293 Sayılı R.G.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği 4.3.2009 Tarihli,27159 (Mükerrer) Sayılı R.G.

Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği, 13.1.1983 Tarihli, 17927 (Mükerrer) Sayılı R.G.

Yükseköğrenim Özel Barınma Hizmetleri Yönetmeliği, 09.09.2022Tarihli,31948 Sayılı R.G.

Toplu Konut İdaresi Kaynaklarının Kullanım Şekline İlişkin Yönetmelik, 18.4.202 Tarihli, 24730 Sayılı R.G.

Çarşı ve Mahalle Bekçilerinin Çalışma Usul ve Esasları ile Kıyafetlerine Dair Yönetmelik, 05.04.2023 Tarihli, 32154 Sayılı R.G.

Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği, 10.9.2014 Tarihli, 29115 Sayılı R.G.

Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik, 07.10.2004 Tarihli,25606 Sayılı R.G.

Özel Hastaneler Yönetmeliği,27.03.2002Tarihli,24708 Sayılı R.G.

Güvenlik ve Acil Durum Koordinasyon Merkezi Teşkilat, Görev, Yetki, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik,24.10.2019Tarihli,30928 Sayılı R.G.

İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri ile Sivil Savunma Arama ve Kurtarma Birlik Müdürlükleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik, 17.12.2009 Tarihli,27435 Sayılı R.G.

İskân Kanunu Uygulama Yönetmeliği, 2.12.2007 Tarihli,26718 Sayılı R.G.

Genelgeler

2020/10Heyelan, Kaya Düşmesi ve Çığ Afetleri Duyarlılık Haritaları, 05.08.2020

2023/5 Afet Bölgesindeki Kamu Çalışanlarına Yönelik Tedbirler, 14.02.2023

Kanun Hükmünde Kararnameler

320 Sayılı Milli Piyango Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 6.6.1988 Tarihli, 19834 Sayılı R.G.

576 Sayılı Doğal Afetlerde Yapılacak Yardımların Düzenlenmesi ile Vergilerin Ödeme Sürelerinin Uzatılmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname, 23.9.1999 Tarihli, 23825 Sayılı R.G.

582 Sayılı Afetten Doğan Zararların Giderilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 22.11.1999 Tarihli, 23884 Sayılı R.G.

655 Sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 1.11.2011 Tarihli, 28102 (Mükerrer) Sayılı R.G.

Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanlığı Kararları

3803 Sayılı, 6306 Sayılı Kanun Kapsamında Hak Sahiplerince Bankalardan Kullanılacak Kredilere Sağlanacak Faiz Desteğine Dair Bakanlar Kurulu Kararı, 13/10/2012 Tarihli, 28440 Sayılı R.G.

7446 Sayılı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Esaslara Dair Bakanlar Kurulu Kararı, 24/4/2015 Tarihli, 29336 Sayılı R.G.

2093 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 12.02.2020 Tarihli, 31037 Sayılı R.G.

2179 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 29 02 2020 Tarihli, 31054 Sayılı R.G.

2267 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 12 03 2020 Tarihli, 31066 Sayılı R.G.

2845 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 21 08 2020 Tarihli, 31220 Sayılı R.G.

3110 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 22 10 2020 Tarihli, 31282 Sayılı R.G.

3180 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 5 11 2020 Tarihli, 31295 Sayılı R.G.

3483 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 3.02.2021 Tarihli, 31384 Sayılı R.G.

5494 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 22 03 2022 Tarihli, 31817 Sayılı R.G.

6808 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 17 02 2023 Tarihli, 32107 Sayılı R.G.

6816 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 22 02 2023 Tarihli, 32112 Sayılı R.G.

6831 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 23 02 2023 Tarihli, 32113 Sayılı R.G.

6884 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 3 03 2023 Tarihli, 32121 Sayılı R.G.

6920 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 10 03 2023 Tarihli, 32128 Sayılı R.G.

6974 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 21 03 2023 Tarihli, 32139 Sayılı R.G.

7059 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 13 04 2023 Tarihli, 32162 Sayılı R.G.

7190 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 1 05 2023 Tarihli, 32177 Sayılı R.G.

7220 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 3 05 2023 Tarihli, 32179 Sayılı R.G.

7221 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 3 05 2023 Tarihli, 32179 Sayılı R.G.

7267 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 12 05 2023 Tarihli, 32188 Sayılı R.G.

7397 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 22 07 2023 Tarihli, 32256 Sayılı R.G.

7405 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 27 07 2023 Tarihli, 32261 Sayılı R.G.

7410 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 29 07 2023 Tarihli, 32263 Sayılı R.G.

7470 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 4 08 2023 Tarihli, 32269 Sayılı R.G.